

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE
Správní disciplinární delikty

Zpracovala: Kateřina Růžičková
Plzeň, 2014

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ
Katedra správního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE
Správní disciplinární delikty

Zpracovala: Kateřina Růžičková

Studijní program: M6805 Právo a právní věda

Obor: Právo

Vedoucí diplomové práce: Doc. JUDr. Martin Kopecký, CSc.

Katedra správního práva

Plzeň, 2014

Prohlášení

„Tímto prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci na téma „Správní disciplinární delikty“ zpracovala samostatně pouze s využitím pramenů a literatury v práci uvedené.“

Plzeň, 2014

Kateřina Růžičková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu své práce doc. JUDr. Martinovi Kopeckému, CSc., za cenné rady, připomínky a vstřícný přístup. Ráda bych dále poděkovala Ing. Tomášovi Krásnému z Odboru vnitřní kontroly PČR v Plzni, za objasnění otázky disciplinárních deliktů příslušníků bezpečnostních sborů.

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Vývoj správních disciplinárních deliktů.....	10
2.1 Vývoj v rámci českého práva.....	10
2.2 Vliv evropského práva na vývoj disciplinárních správních deliktů.....	13
2.2.1 Aplikace čl. 6 EÚLP.....	13
3 Prameny právní úpravy disciplinárních deliktů.....	15
4 Postavení disciplinárních deliktů mezi ostatními správními delikty.....	17
5 Právní odpovědnost za správní disciplinární delikty.....	20
6 Správní trestání.....	23
6.1 Rozlišení mezi soudním a správním trestáním.....	23
6.2 Zásady správního trestání.....	24
7 Disciplinární delikty příslušníků bezpečnostních sborů.....	29
7.1 Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů.....	29
7.2 Práva a povinnosti příslušníků bezpečnostních poměrů.....	29
7.3 Disciplinární delikt a přešůpek příslušníků bezpečnostních sborů.....	33
7.4 Sankce.....	35
7.5 Řízení o kázeňském přešůpku a o jednání, které má znaky přešůpku.....	36
7.5.1 Zahájení kázeňského řízení.....	37
7.5.2 Principy kázeňského řízení.....	38
7.5.3 Práva a povinnosti účastníků kázeňského řízení.....	40
7.5.4 Aplikace zákona o přešůpcích.....	41
7.5.5 Lhůty pro ukládání sankcí.....	42
7.5.6 Opravné řízení.....	43
8 Disciplinární delikty vojáků z povolání.....	45
8.1 Prameny úpravy kázeňského práva.....	45
8.3 Práva a povinnosti vojáků.....	46
8.4 Kázeňské právo vojáků z povolání.....	47
9 Disciplinární delikty státních zaměstnanců.....	50
9.1 Vliv Evropské unie na sjednocení právní úpravy státních zaměstnanců.....	50
9.2 Současná úprava postavení státních zaměstnanců v ČR.....	52
9.3 Kárná odpovědnost podle platného služebního zákona.....	53
10 Správní disciplinární delikty příslušníků profesních samosprávných komor.....	57
10.1 Česká advokátní komora.....	58

10.2 Česká komora architektů a Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě	59
10.3 Komora auditorů ČR.....	60
10.4 Komora daňových poradců ČR	61
10.5 Komora patentových zástupců	62
10.6 Notářská komora ČR	63
10.7 Exekutorská komora	65
10.8 Česká lékařská komora, Česká lékárnická komora a Česká stomatologická komora	68
10.9 Česká veterinářská komora	69
11 Ostatní správní disciplinární delikty.....	71
11.1 Disciplinární delikty osob omezených na osobní svobodě	71
11.1.1 Osoby ve výkonu trestu odnětí svobody	71
11.1.2 Osoby ve vazbě.....	73
11.1.3 Osoby umístěné v zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.....	74
11.2 Disciplinární delikty studentů	75
11.2.1 Disciplinární delikty žáků základních škol, středních škol, vyšších odborných škol a školských zařízení	75
11.2.2 Disciplinární delikty studentů vysoké školy.....	76
11.3 Disciplinární delikty poslanců a senátorů	78
12 Závěr.....	80
Resumé	82
Seznam použité literatury	83

1 Úvod

Ve své práci bych se chtěla změřit na úpravu správních disciplinárních deliktů, které nejsou v našem právním řádu celistvě kodifikovány a jejichž úprava je roztržena do poměrně značného množství právních předpisů. Zpracování tématu považuji za přínosné právě z důvodu vytvoření uceleného přehledu všech disciplinárních deliktů v právních předpisech České republiky.

Naději na částečnou kodifikaci správních disciplinárních deliktů přinesl do českého právního podvědomí zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon). Tento zákon je sice již téměř 12 let platný, ale jeho účinnost se bohužel neustále odkládá a momentálně se připravuje nová právní úprava této problematiky.

Pojem disciplinárního deliktu není v žádném zákoně obecně definován. Zvláštní zákony upravují objektivní stránku takového deliktu různě. Zpravidla se však jedná o zaviněné porušení kázně, pořádku nebo v případě profesních komor o porušení profesní etiky. U některých skupin osob je navíc vyžadována jistá závažnost či opakovanost jednání.

Svou práci jsem rozdělila do dvanácti kapitol. V první kapitole bych ráda nastínila vývoj disciplinárních deliktů na území našeho státu a některé důležité dokumenty, které předcházely současné právní úpravě. Též bych zde ráda zmínila vliv Evropské unie, zejména nejvýznamnějšího dokumentu Rady Evropy, Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a také vliv judikatury Evropského soudu pro lidská práva, která přestože není pramenem správních disciplinárních deliktů, je často tzv. vodítkem pro aplikaci článků Úmluvy. V druhé kapitole bych ráda uvedla prameny úpravy disciplinárních deliktů, které jsou z důvodu velkého množství zvláštních zákonů velmi roztržité. Jedinými částečně kodifikovanými správními delikty jsou přestupky, a tak bych ráda v souvislosti se správními disciplinárními delikty zmínila nejen v této kapitole význam zákona o přestupcích, jeho propojenost se zvláštními zákony a důvody, pro které jsou jisté osoby z působnosti tohoto zákona vyňaty. V následující kapitole bych se chtěla zaměřit na postavení disciplinárních deliktů mezi správními delikty a jejich vzájemné odlišení. Za stěžejní kapitolu z hlediska tématu své diplomové práce považuji kapitolu týkající se odpovědnosti za disciplinární delikty. V 5. kapitole bych ráda popsala proces správního trestání, v rámci kterého jsou ukládány sankce za disciplinární delikty. Své místo v této

činnosti mají zásady správního trestání, které je při ukládání sankcí nutno respektovat.

Následující část své práce bych ráda věnovala vymezení všech disciplinárních deliktů v České republice, od popisu jejich skutkových podstat, přes disciplinární řízení, ukládání sankcí až po opravné prostředky, které umožňují účastníkům bránit se proti uložení sankce. Jedná se o disciplinární delikty příslušníků bezpečnostních sborů, vojáků z povolání, státních úředníků, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů. Dále bych ráda popsala disciplinární delikty členů všech 12 profesních komor, mezi které patří Česká komora advokátní, Česká komora architektů, autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Exekutorská komora, Komora auditorů ČR, Komora daňových poradců ČR, Komora patentových zástupců, Notářská komora ČR, Česká lékárnická komora, Česká lékařská komora a Česká stomatologická komora.

Další disciplinární delikty osob, které nelze podřadit pod žádnou z výše zmíněných skupin, jsou disciplinární delikty studentů základních, středních a vysokých škol, osob s omezenou osobní svobodou a také disciplinární delikty poslanců a senátorů.

2 Vývoj správních disciplinárních deliktů

2.1 Vývoj v rámci českého práva

Obecně se správní delikty v našem právním řádu objevily zhruba ve 2. polovině 18. století v období tzv. “policejního státu“ a vycházely z potřeby panovníka regulovat činnost státu a jeho správních orgánů a z potřeby ochrany této činnosti. Poprvé byl pojem správního deliktu kodifikován ve Všeobecném trestním zákoníku o zločinech a trestech z roku 1787. Stíhání bylo tehdy svěřeno do rukou politické vrchnosti. To se v průběhu dalších let několikrát změnilo a stíhání patřilo čas od času do rukou soudů, což bylo také definitivně uzákoněno v roce 1873. Za důležité body v oblasti správního trestání stojí rovněž trestní zákoníky z roku 1803 a 1852, ve kterých se již výslovně hovoří o policejních přestupcích.¹

Disciplinární právo se zpočátku týkalo úřednického aparátu. Nejprve spadalo do oblasti trestního práva a až postupem času se disciplinární právo na základě činnosti soudů a právní nauky podřadilo pod oblast správního práva. K tomu došlo zejména na základě ustavování zaměstnanců do služebního poměru správním aktem, z čehož pak plynuly speciální povinnosti a s nimi související odpovědnost. K prvnímu uspořádání “úřednického práva“ došlo císařským nařízením č. 64/1860 říšského zákona. Toto nařízení se ovšem vztahovalo pouze na některé civilní státní úředníky.²

Ke sjednocení disciplinárního práva úředníků došlo definitivně říšským zákonem č. 15/1914, o služebním poměru státních úředníků a státních sluhů (služební pragmatika). Tento zákon je první celistvá úprava “úřednického práva“ a dá se říci, že předchází dnes platnému služebnímu zákonu.³ Služební pragmatika se disciplinárnímu řízení věnuje zejména v ustanovení § 87 tohoto zákona, kde rozlišuje rozdělení sankcí za porušení stavovských a úředních povinností na:

- pořádkové tresty, kterými se pokutuje v případě přestupku
- disciplinární tresty udělované v případě závažnějšího disciplinárního přečinu

¹ Mates, P. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 3 a násl.

² Mates, P., Mazanec, M. *Disciplinární správní delikty*. *Právník*. roč. 1997, č. 7. s. 593

³ Mates, P. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 3 a násl.

Za orgány, kterým přísluší disciplinární pravomoc, považuje tento zákon disciplinární komise. Jednotlivé disciplinární komise vznikají při každém zemském úřadu. Vedle těchto komisí může pořádkový trest uložit také přednosta služebního úřadu nebo jeho nadřízený. Disciplinární komise rozhodovaly prostřednictvím senátu a výsledné rozhodnutí mělo formu disciplinárního nálezu, proti němuž bylo možné odvolání ve správním řízení.⁴

„Mimo zmíněný zákon z roku 1914 byla právní úprava správního disciplinárního práva obsažena např. v zákoně č. 103/1926 Sb., platový zákon.“⁵

Správní disciplinární řízení nebylo upraveno předpisy o obecném správním řízení. Typické pro něj bylo začlenění prvků ze soudnictví. To se projevovalo mimo jiné tím, že účastníkům řízení bylo umožněno vyjadřovat se ke všem skutečnostem a předloženým důkazům. Dále byla zdůrazněna potřeba nezávislosti členů disciplinárních komisí a senátů a rovněž potřeba samostatné úpravy vyšetřování.⁶

„Tato úprava sloužila k ochraně práv úředníků vzhledem k tomu, že jim takto byla poskytována vyšší ochrana než v případě, že by tu platila obecná úprava správního řízení.“⁷

Tento předpis zaznamenal výraznou změnu s přijetím zákona č. 66/1950 Sb., o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců. Tímto zákonem byl zrušen služební poměr a pro všechny osoby, jejichž postavení bylo upravené služební pragmatikou, byl zaveden jednotný pracovní poměr založený pracovní smlouvou. Další výrazná změna nastala přijetím zákoníku práce č. 65/1965 Sb. Disciplinární pravomoc podle tohoto zákona dostal zaměstnavatel a mohl tak ukládat sankce za porušení povinností, které pro zaměstnance plynuly ze zákoníku práce a jiných pracovních předpisů.

Vedle výše zmíněného úřednického práva existovaly stejně jako dnes zvláštní předpisy upravující disciplinární odpovědnost bezpečnostních složek. Důležitým zákonem týkajícím se policejního úřadu byl zákon č. 230/1922 Sb., o sborech stráže bezpečnosti, vydaný po vzniku Československé republiky. Dalším speciálním zákonem byl zákon č. 299/1920 Sb., o četnictvu, tedy o vojensky organizovaném

⁴ ČERMÁK, Ludvík. *Služební pragmatika: (zákon ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z. o služebním poměru státních úředníků a státních zřízenců) s pozdějšími zákonnými změnami : zákon ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb. z. a n., o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců (platový zákon)*. Editor Ludvík Čermák. Státní nakladatelství, 1926, s. 478

⁵ Mates, P. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 8

⁶ Mates, P., Mazanec, M. *Disciplinární správní delikty*. *Právník*. roč. 1997, č. 7, s. 595 a násl.

⁷ Mates, P., Mazanec, M. *Disciplinární správní delikty*. *Právník*. roč. 1997, č. 7, s. 595

strážním sboru. V tomto zákoně byla na rozdíl od předchozího zmíněného zákona již zavedena samostatná disciplinární úprava při spáchání přestupku.⁸

Co se týká samostatné úpravy služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů (tehdejší SNB), tak ta si po celé období předválečné Československé republiky zachovala svoji státně služební samostatnost a odlišovala se tak od pracovních soukromoprávních vztahů, přestože nová úprava pracovního práva měla tendenci tyto poměry sjednocovat. Pro Sbor národní bezpečnosti se pak stal významným zákon č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti. Nadále tak zůstával problém sjednocování této úpravy s pracovněprávní úpravou a zejména vliv smluvního práva. Tato skutečnost byla definitivně překonána až s přijetím zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a zároveň tím tak byla sjednocena právní úprava těchto složek.⁹

Součástí disciplinárního práva byly také zákony týkající se studentů obecných a měšťanských škol a studentů univerzit. Stejně jako dnes se na tyto studenty vztahovaly školní řády. Studenti vysokých škol podléhali disciplinární moci akademického senátu a rektoru. Z disciplinární pravomoci nebyli vyňati ani učitelé vysokých škol. Jeden z nejvýznamnějších předpisů té doby, vztahujících se na učitele vysokých škol, byl zákon č. 79/1919 Sb., o služebním poměru učitelů vysokoškolských.¹⁰

Stejně tak jako dnes existovaly i za první republiky profesní komory, které sdružovali osoby vykonávající danou profesi a upravovaly jejich konkrétní postavení ve vztahu ke komoře. Klíčovým předpisem těchto samosprávných stavovských komor byly řády vydávané příslušnými komorami. Například notářský a advokátní řád byl v českých zemích převzat už z monarchie.¹¹

V určitém období našeho státu lze zaznamenat určité omezení samosprávy centrální státní správou. Jedná se zejména o dobu Metternichova absolutismu, Bachova absolutismu, německé okupace a následně období po roce 1948. Omezení se projevovalo například v regulování počtu advokátů, či jiných svobodných povolání. Docházelo také ke zrušení některých profesních komor.¹²

---

⁸ Mates, P., Mazanec, M. *Disciplinární správní delikty. Právník*. roč. 1997, č. 7, s. 595 a násl.

⁹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012, s. 9

¹⁰ Mates, P., Mazanec, M. *Disciplinární správní delikty. Právník*. roč. 1997, č. 7,

¹¹ Soukup, L. In MALÝ, K. a kol. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003, s. 405 a násl.

¹² *Profesní komory: texty k diskusnímu fóru*. Vyd. 1. Praha: Aleko. s. 8

2.2 Vliv evropského práva na vývoj disciplinárních správních deliktů

V rámci kontinentálního práva je důležité zmínit existenci Evropské úmluvy o ochraně lidských práv. Konkrétně bych se ráda zaměřila na článek 6, který upravuje atributy práva na spravedlivý proces. První odstavec tohoto článku se vztahuje na oblast civilního i trestního soudnictví. Odstavec druhý se zaměřuje pouze na ochranu v rámci trestního stíhání. Úkolem EÚLP je podle tohoto článku zajistit právo na spravedlivý proces dvěma skupinám osob. Jedná se o osoby trestně obviněné a osoby, v jejichž případě soud rozhoduje o jejich občanských právech nebo závazcích. Z tohoto základního dělení je zřejmé, že článek se nevztahuje na všechna řízení. Nastává tedy otázka, kdy článek lze aplikovat a kdy nelze a jakým způsobem se s touto otázkou soudci ESLP vyrovnají. Já jsem se snažila aplikovat tento článek na proces ukládání disciplinárních deliktů.¹³

Významně se tato problematika odrazila v soudní judikatuře. Jeden z nejvýznamnějších judikátů v této oblasti je *Engel a další proti Nizozemsku* z roku 1976. V tomto rozhodnutí byla poprvé zodpovězena otázka, zda je možné čl. 6 EÚLP aplikovat i na disciplinární delikty. Bylo tak učiněno na případu týkajícího se oblasti výkonu vojenské služby. Z tohoto rozhodnutí byla vyvozena tři kritéria, která se osvědčila při dalším určování, zda čl. 6 EÚLP lze aplikovat i pro jiná než trestní řízení.¹⁴ Lze říci, že do té doby bylo právo na spravedlivý proces založené v čl. 6 pro řízení o disciplinárních deliktech z větší části ignorováno.

2.2.1 Aplikace čl. 6 EÚLP

První kritérium pro určení působnosti čl. 6 EÚLP se týká vnitrostátního práva a jedná se o určení, zda věc spadá pod trestní řízení. O tom rozhodují státy samostatně a ESLP je povinen toto rozhodnutí respektovat. Pokud vnitrostátní právo nepovažuje dané řízení za trestní, zkoumá ESLP další dvě kritéria, a to kritérium povahy deliktu a kritérium druhu a závažnosti hrozící sankce. Při určení povahy deliktu si klademe otázku, zda norma, o jejíž porušení se jedná, se týká všech osob nebo pouze určité skupiny osob ve zvláštním postavení. Zároveň je třeba rozlišovat, zda je účel sankce reparační nebo preventivně-represivní. V případě čistě reparačního

¹³ Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 576 a násl.

¹⁴ Rozsudek senátu ESLP ze dne 8. června 1976, 5100/71, *Engel a ostatní proti Nizozemsku*

účelu sankce se automaticky dostáváme mimo oblast trestního práva. Pokud se tedy norma týká pouze určité skupiny osob, jak je tomu například u disciplinárních deliktů, tak je třeba dále zkoumat, zda je účel sankce preventivně represivní. V kladném případě se můžeme dále zabývat třetím kritériem, tedy druhem a závažností hrozící sankce. Pokud by sankce byla vysoká a spadala svou závažností do trestní sféry, můžeme aplikovat čl. 6.¹⁵

Tento postup využívání tzv. „*Englovských kritérií*“ je u disciplinárních deliktů patrný např. z rozsudku ESLP *Albert proti Rumunsku*¹⁶. V této věci porušil starosta obce dvě vládní nařízení, čímž se dopustil disciplinárního deliktu. Kárné opatření použitelné proti němu není sice obecné povahy, ale účelem sankce bylo potrestat a zároveň zabránit opakování takového jednání. Účel sankce byl tedy preventivně represivní. Dále se v této věci ESLP zabýval povahou a závažností sankce, která mohla být starostovi uložena. Vzhledem k výši uložené pokuty, dospěl nakonec ESLP k názoru, že sankce svou výší spadá do trestní oblasti a lze tedy aplikovat čl. 6 EÚLP. Z výše zmíněné teorie kritérií vyplývá, že pokud by byl účel sankce pouze nápravný nebo čistě preventivní, nezabývali bychom se už dále třetím kritériem a čl. 6 by se na tento případ použít nedal.¹⁷

---

¹⁵ Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 576 a násl.

¹⁶ Rozsudek senátu ESLP ze dne 16. 2. 2010, 31911/03, *Albert proti Rumunsku*

¹⁷ Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 579 a násl.

3 Prameny právní úpravy disciplinárních deliktů

Obecně rozlišujeme prameny práva na materiální a formální. Mezi materiální prameny práva patří poměry ve společnosti a v ekonomice, morálka, tradice, historický vývoj atd. Tyto skutečnosti jsou zdrojem práva a souvisí s tím, že je právo takové, jaké ho známe. Do druhé skupiny pramenů formálních patří zejména zákony, v nichž je upravena odpovědnost za správní delikty.¹⁸

U správních disciplinárních deliktů neexistuje kodifikace, a to ani částečná oproti úpravě přestupků. V jednotlivých zvláštních zákonech najdeme základy odpovědnosti, lhůty pro zánik odpovědnosti, systém trestů, jejich ukládání a okolnosti, ke kterým je nutno přihlížet při ukládání trestů.¹⁹ Mezi takové zákony upravující správní disciplinární delikty patří například zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců a státních zástupců a další, které zmíním v souvislosti s popisem konkrétních disciplinárních deliktů.

Za pramen řízení o disciplinárních deliktech lze také považovat správní řád. Ke vztahu použití správního řádu a zvláštní úpravy se ve svém rozsudku vyjádřil Nejvyšší správní soud takto: „*V této souvislosti je zároveň nezbytné připomenout, že mezi obecnou úpravou správního řízení (správním řádem) a mezi zvláštními, speciálními právními předpisy je vztah subsidiarity, v jehož důsledku se obecný předpis (správní řád) použije jen tehdy, pokud není ve zvláštním předpise stanoveno jinak (§ 1 odst. 2 správního řádu). Správní řád se tak podpůrně (subsidiárně) použije mimo jiné také v případě, že zvláštní právní předpis na správní řád výslovně neodkazuje. Je-li přitom ve zvláštním předpise obsažena příslušná právní úprava, avšak některý procesní institut v něm není náležitě upraven, použije se správní řád podpůrně (subsidiárně) v rozsahu neupraveného institutu.*“²⁰

¹⁸ Srov. např. Prášková, H. Základy odpovědnosti za správní delikty. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, Prášková, H. In HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s.43 a násl.

¹⁹ Prášková, H. Základy odpovědnosti za správní delikty. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 80 a násl.

²⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2011, sp. zn. 3 Ads 79/2011-62. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 18. 12. 2013].

Dalším pramenem disciplinárních správních deliktů je zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Přestupky jsou jediné správní delikty, které jsou částečně kodifikované. Částečně proto, že jsou kromě úpravy v zákoně o přestupcích necelistvě upraveny v různých právních předpisech (např. zákon o Policii ČR, zákon o silniční dopravě). Do budoucna se ovšem hovoří o tom, že v novém zákoně o přestupcích bude většina přestupků odkázána pouze na zvláštní úpravu.²¹ Za pramen disciplinárních deliktů lze tento zákon považovat proto, že jsou zde upraveny také skutečnosti spojené s řízením o disciplinárních deliktech. Zejména v případě určitých osob odkazuje zvláštní zákon na zákon o přestupcích, podle kterého se bude postupovat.²²

Pohled na celistvost právního řádu zmínila ve své publikaci JUDr. Helena Prášková, CSc.: „*Pro řešení otázky protiprávnosti správního deliktu pak má význam velké množství dalších právních předpisů (nejen zákonů), protože protiprávnost je třeba posuzovat z hlediska celého právního řádu.*“²³

Při správním trestání a následném ukládání sankcí za disciplinární delikty též nelze opominout vliv mezinárodněprávní úpravy. Zejména se bude jednat o legislativní dokumenty, kde jsou založeny principy správního trestání. Podrobněji se této otázce budu věnovat v kapitole správního trestání.

---

²¹ Vláda České republiky: Tiskové zprávy. [online]. [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/tiskove-zpravy/legislativni-rada-vlada-schvalila-navrh-vecneho-zameru-zakona-o-prestupcich-104557/>

²² Např. § 189 zákona č. 361/2003 Sb., který odkazuje na postup podle přestupkového zákona.

²³ Prášková, H. Základy odpovědnosti za správní delikty. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 81

4 Postavení disciplinárních deliktů mezi ostatními správními delikty

Správní delikt, jako jeden z druhů právních deliktů není obecně legálně definován. V platných právních předpisech najdeme pouze legální definice jednotlivých správních deliktů. I přes neexistenci zákonné definice se v literatuře a právní nauce osvědčilo používání definice správního deliktu pomocí znaků, kterými se správní delikty obecně vyznačují. Podle JUDr. Heleny Práškové CSc. se jedná o: „*Protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, za které ukládá správní orgán trest stanovený normou správního práva.*“²⁴

Dělení správních deliktů není též nikde legálně stanoveno, a proto se může podle různých autorů lišit. Většina autorů publikací správního práva se však shoduje v tomto dělení správních deliktů:²⁵

- přestupky,
- jiné správní delikty,
- správní delikty právnických osob,
- správní delikty smíšené povahy,
- veřejné disciplinární delikty,
- pořádkové delikty.

Kritéria tohoto rozdělení jsou zákonem podložena a vychází z různých zákonů upravujících správní delikty.

Zásadním kritériem je subjekt správního deliktu. V případě disciplinárních deliktů jím může být pouze fyzická osoba, s výjimkou případu společnosti patentových zástupců, kterému se budu věnovat v následující kapitole. Subjekt disciplinárního deliktu je označován jako speciální subjekt. Dalším kritériem je zavinění, které je nutné k založení odpovědnosti za disciplinární delikt. Oproti tomu existují správní delikty, u kterých podmínka zavinění nutná není a přichází tak v úvahu liberační důvody, kterými se osoba může odpovědnosti zprostit.²⁶ Dále můžeme rozlišovat delikty podle toho, zda jednání spočívá v konání, nebo naopak v opomenutí. Z časového hlediska pak rozlišujeme delikty dokonané a trvajících.

²⁴ Prášková, H. In HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 447 a násl.

²⁵ Srov. Prášková, H. In HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 447 a násl., Staša, J. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 17 a násl., Prášková H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 80 a násl.

²⁶ Např. § 64 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů

Rozlišovat je také můžeme podle kritéria nutnosti ukládání sankcí po projednání. V případě, že je pachatel uznán vinným, může příslušný orgán zhodnotit, zda je samotné projednání deliktu dostačující, a v takovém případě od samotného uložení sankce upustí. Takový postup je možný u některých veřejnoprávních disciplinárních deliktů.

Správní delikty, stejně jako trestní delikty dělíme na hmotněprávní a procesněprávní. Disciplinární delikty patří jednoznačně mezi delikty hmotněprávní, jelikož jejich podstata spočívá v porušení hmotně právních ustanoveních. Jednotlivé správní delikty se také liší v tom, komu náleží jejich projednávání.²⁷

Disciplinární delikty označují někteří autoři automaticky jako veřejné disciplinární delikty, jelikož spočívají v porušení povinnosti osoby, která je ve zvláštním vztahu (služebním či členském poměru) k určité veřejné instituci. Veřejnou institucí může být státní orgán, instituce profesní samosprávy (např. advokátní komora) či jiná veřejná instituce (např. veřejná vysoká škola). Disciplinární delikty můžeme dále upřesnit slovem správní, což znamená, že o těchto deliktech přísluší rozhodovat správnímu orgánu. Vždy tomu ale tak být nemusí. Známe totiž také veřejné disciplinární delikty projednávané jinými než správními orgány. Takové projednávání nastává například v případě osoby soudce či státního zástupce, o jejichž disciplinárních deliktech rozhodují zvláštní orgány, jako například kárné soudy.

Naopak vedle veřejných disciplinárních deliktů existují také soukromé disciplinární delikty. Odpovědnost za tyto delikty není založena zákonem, ale stanovami jednotlivých organizací. Při spáchání deliktu, který spočívá v porušení pravidel stanovených takovými stanovami, není splněna základní podmínka objektu deliktu, tedy porušení závazného právního řádu²⁸ *“Tam kde se uvažuje disciplinární odpovědnost jako odpovědnost právní, nelze pod tento pojem subsumovat důsledky jednání členů politických stran, spolků, sportovních klubů atd.”*²⁹ Ve své práci se podrobněji zaměřuji pouze na veřejné disciplinární delikty ve výše zmíněném pojetí.

Vzhledem k charakteru veřejných disciplinárních deliktů dochází v některých případech k záměně s jednáním, které zakládá pracovněprávní odpovědnost zaměstnanců, kteří se podílejí na výkonu veřejné správy. Zejména se jedná o úředníky územních samosprávních celků, kteří se v rámci své činnosti pohybují v

²⁷ Mates, P. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 17

²⁸ Tamtéž s. 113 a násl.

²⁹ Mates, P., Mazanec, M. *Disciplinární správní delikty*. *Právník*. roč. 1997, č. 7. s. 592

oblasti veřejné správy. U úředníků územních samosprávných celků jde o pracovněprávní poměr a uplatní se tedy úprava v zákoníku práce.³⁰

Podle autorů publikace *Základy správního práva trestního* existuje ještě jedna skupina osob, u nichž se může na první pohled zdát, že se jedná o osoby podléhající disciplinární kázní, ale ve skutečnosti tomu tak ze zákonných důvodů není. *„Hraničním případem se může zdát disciplinární odpovědnost člena Hospodářské komory České republiky nebo člena Agrární komory České republiky. Již vzhledem k nedostatku zákonné úpravy ovšem de lege lata o veřejný disciplinární delikt jít nemůže. Nemělo by tomu tak být ani de lege ferenda, a to vzhledem k nepovinnému členství v těchto profesních zájmových komorách.“*³¹

---

³⁰TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců: o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2008, s. 113 a násl.

³¹ Staša, J. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 137

5 Právní odpovědnost za správní disciplinární delikty

Pro disciplinární delikty platí stejně jako pro ostatní správní delikty jisté obecné znaky, kterými jsou zejména protiprávní jednání, existence odpovědné osoby, trestnost a samozřejmě v rámci těchto znaků naplnění skutkové podstaty disciplinárního deliktu.³²

„Subjekt veřejného disciplinárního deliktu je vždy speciální, je jím totiž v prvé řadě příslušník uvedené organizace. Charakteristický je přitom zejména služební nebo členský poměr. V širším slova smyslu může jít i o osobu, kterou sice nelze označit za příslušníka organizace, ale která je do organizace kvalifikovaným způsobem zařazena, popřípadě má k organizaci jinak kvalifikovaný vztah.“³³ Mezi obecné znaky subjektu disciplinárního deliktu patří podle analogie zákona o přestupcích věk a přičetnost. Dolní věková hranice pro spáchání přestupku je 15 let, ale jelikož podmínkou disciplinárních deliktů je především zvláštní vztah k určité organizaci, kde je samotné členství či příslušnost podmíněna určitou věkovou hranicí, je další otázka věku často bezvýznamná. Stejně tak se bude nahlížet při spáchání disciplinárního deliktu na otázku přičetnosti pachatele.³⁴

Zvláštností v otázce subjektu pachatele je disciplinární odpovědnost právnických osob. Tato skutečnost je výjimkou z obecného pravidla, že disciplinárně odpovědná může být pouze fyzická osoba. Konkrétně jsem tuto skutečnost našla v zákoně č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů. Zde je v ustanovení § 49 mezi subjekty, které jsou podle zákona disciplinárně odpovědní, zmíněna také společnost patentových zástupců. V publikacích správního práva jsem nenalezla žádné vysvětlení této kuriozity. Z ustanovení § 49 a násl. lze tedy předpokládat, že v případě této právnické osoby opravdu jedná o možnost spáchání disciplinárního deliktu. V souvislosti s výše zmíněným případem nelze pominout otázku subjektivní stránky zavinění. Obecně u deliktů právnických osob není zavinění obligatorním znakem a často se pak v zákonech upravujících tyto delikty setkáváme s liberačními důvody, které mohou pachatele zbavit odpovědnosti za správní delikt. Ovšem

³² Prášková, H. In HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 447 a násl.

³³ Staša, J. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 129

³⁴ § 5 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, Prášková H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 267 a násl.

v případě disciplinárního deliktu společnosti patentových zástupců bude na tuto právnickou osobu kladen stejný požadavek zavinění jako na fyzické osoby.

Objektivní stránku disciplinárního deliktu tvoří jednání, jeho následek a příčinná souvislost mezi těmito skutečnostmi. Jednání může spočívat v aktivním konání nebo v pasivním opomenutí povinností. Zvláštní zákony upravující správní disciplinární delikty většinou neobsahují ustanovení o těchto formách jednání.³⁵

Široký okruh skutečností, ze kterých plyne povinnost jednat a jejichž opomenutím se pachatel dopouští porušení povinností, stanovuje zákon o přestupcích a podrobněji též trestní zákon. Budeme tedy vycházet z těchto výčtů.³⁶

V souvislosti s jednáním bych dále ráda uvedla okolnosti, které vylučují protiprávnost jednání. Zákon o přestupcích zmiňuje pouze nutnou obranu a krajní nouzi a ani tyto případy neupravuje tak podrobně jako trestní zákoník. Z tohoto důvodu a zároveň z důvodu širší škály okolností vylučujících protiprávnost, budeme v důsledku nedostatečné úpravy v zákoně o přestupcích vycházet analogicky z trestního zákoníku. Jelikož nejde o použití analogie v neprospěch pachatele, je takový postup přípustný.³⁷

Subjektivní stránku disciplinárního deliktu tvoří složka zavinění. Přestože podmínka zavinění není ve zvláštních zákonech založena u skutkových podstat všech disciplinárních deliktů, tak platí že: „*Veřejný disciplinární delikt musí být vždy založen na odpovědnosti za zavinění.*“³⁸ Pokud tedy u konkrétního disciplinárního deliktu není zmíněna podmínka zavinění, můžeme ji analogicky odvodit ze zákona o přestupcích.³⁹

V málokterých zákonech jsou upraveny druhy zaviněného jednání.⁴⁰ Pokud se ve zvláštním zákoně setkáme s tím, že druhy zavinění zde upraveny nejsou, budeme opět analogicky postupovat podle zákona o přestupcích, který jednání rozlišuje následovně: jednání nedbalostní a úmyslné.

---

³⁵ Obsahuje např. zákon č. 361/2003 Sb. v § 50

³⁶ § 112 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, Prášková H. Základy odpovědnosti za správní delikty. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 240 a násl.

³⁷ MATES, Pavel. *Okolnosti vylučující protiprávnost ve správním trestání. Trestněprávní revue*, 2012, č. 6, s. 143 a násl.

³⁸ Staša, J. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 129

³⁹ Např. disciplinární provinění autorizovaného architekta – zavinění budeme vykládat analogicky podle § 4 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ Např. v § 50 odst. 2 a 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

Nedbalostní jednání může být vědomé a nevědomé. Vědomá nedbalost nastává v případě, že pachatel ví, že svým jednáním může porušit povinnost, ale bez přiměřených důvodů spoléhá, že tato situace nenastane. V případě nevědomé nedbalosti pachatel neví, že svým jednáním může porušit služební povinnost, ale vzhledem k okolnostem by to vědět měl a mohl. Pokud však pachatel chtěl svým jednáním porušit povinnost, jedná se o úmysl přímý. Naopak, pokud pachatel ji svým jednáním porušit nechtěl, ale věděl, že ji takovým jednáním porušit může a zároveň s tím byl pro ten případ srozuměn, jedná se o úmysl nepřímý.⁴¹

Objektem disciplinárního deliktu je kázeň, disciplína nebo pořádek ve vnitřních vztazích, kterým je subjekt podřízen. *„Disciplínu můžeme jednoduše chápat ve smyslu podřízení se určitému pořádku, ve druhém je pojímána jako stanovený řád činnosti nějakého organizovaného celku, pravidla, podle nichž tento celek funguje a jejichž porušení má za následek uložení sankce.“*⁴² V případě disciplinárních deliktů se jedná o pořádek zmíněný autorem jako druhý. U disciplinárních deliktů členů profesních komor může být objektem též profesní etika.

Podle autorů článku Disciplinární správní delikty, Michala Mazance a Pavla Matese, můžeme zařadit mezi znaky disciplinární odpovědnosti i obsah disciplinární odpovědnosti. *„Obsahem disciplinární odpovědnosti jsou nepříznivé důsledky, které musí snášet ten, kdo disciplínu protiprávně porušil. Realizuje se zásadně uvnitř veřejné správy, vůči podřízeným subjektům. Současně přitom platí, že ... „zahrnuje v určitém úseku celou osobnost zaměstnance“. Disciplinární odpovědnost se tedy může týkat i chování mimo vlastní výkon povolání (např. u policistů) nebo bezprostřední činnost instituce (např. u žáků či studentů).“*⁴³

---

⁴¹ § 4 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁴² Mates, P., Mazanec, M. *Disciplinární správní delikty. Právník.* roč. 1997, č. 7, s. 592

⁴³ Mates, P., Mazanec, M. *Disciplinární správní delikty. Právník.* roč. 1997, č. 7, s. 597

6 Správní trestání

6.1 Rozlišení mezi soudním a správním trestáním

Pokud se někdo dopustí právního deliktu, přichází otázka, kdo bude o vině a trestu rozhodovat, respektive jakému orgánu bude příslušet pravomoc trestat. Rozlišuje se trestání soudní a trestání správní. Hranice mezi jednotlivými druhy trestání se v různých státech liší zejména v rozsahu pravomoci projednávat správní delikty. To znamená, že v některých zemích přísluší správním úřadům rozhodovat pouze v blokovém řízení, jinde zase pouze v prvním stupni a následné řízení ve druhém stupni už přísluší soudům. Další rozdíl v trestání může spočívat v kvalifikaci jednání. V různých zemích může být jedno a to samé jednání upraveno jednak trestním kodexem, a jednak kodexem správním. Státy se často shodují v úpravě správních disciplinárních deliktů zaměstnanců veřejné správy. Jejich úprava je v dnešní době vyňata z trestního soudnictví téměř ve všech zemích. V rámci našeho vývoje se hranice správního a trestního soudnictví také lišily. Významným předpisem byl zákon č. 150/1969 Sb., o přečinech. Tento zákon upravoval stíhání přečinů, o kterých do účinnosti tohoto zákona příslušelo rozhodovat správním orgánům, a podřazoval je pod soudní jurisdikci. Dalším významným předpisem je účinný zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, který naopak převzal řadu deliktů pod trestání správní.⁴⁴

Přesto, že hranice mezi jednotlivými druhy trestání dosud nejsou přesně stanoveny, byla pro jejich stanovení praxí vytvořena určitá kritéria. Mezi tato kritéria patří zejména objekt deliktu, objektivní stránka deliktu, závažnost deliktu a tzv. kritérium difamace, tedy posouzení zda následky odsouzení pachatele mají vliv na jeho společenské začlenění. S tímto kritériem souvisí skutečnost, že trestní delikt je zaznamenáván v rejstříku trestů a pachatel je tak společensky více odsouzen oproti pachateli, kterému byla uložena nikam se nezaznamenávající sankce správní. Dalším důležitým faktorem při rozlišování je kritérium zavinění. Zatímco u většiny správních deliktů postačuje nedbalost (úmysl je spíše výjimkou a je vyžadován například u některých přestupků, kde je tento požadavek výslovně stanoven ve skutkové podstatě), u trestných činů je k naplnění skutkové podstaty vyžadováno zásadně zavinění úmyslné.

⁴⁴ Prášková H. In HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 415 a násl.

Další rozdíl je spatřován například v materiální stránce deliktu, resp. ve společenské škodlivosti nebo ve vyjadřování skutkových podstat. Pro správní trestání je typické používání obecnějších pojmů, jejich demonstrativní výčet a odkazující či blanketové dispozice. Ovšem ani toto kritérium není stoprocentně určující. Jisté odlišující kritérium je také kritérium subjektu.⁴⁵

Zdaleka ne všechna z vyjmenovaných kritérií jsou určující. Například objektem většiny správních deliktů je pořádek ve veřejné či územní správě, případně veřejný pořádek. Trestní pravomoc svěřená správním orgánům by měla sloužit k ochraně před nezákonným jednáním narušujícím chod veřejné správy. Správním orgánům ovšem přísluší rozhodovat také o přestupcích proti občanskému soužití a majetku, což se vymyká typickému objektu správních deliktů. Dalším kritériem, které není jednoznačně určující je objektivní stránka deliktu. To lze spatřovat např. při posuzování nebezpečnosti jednání. Stejně nebezpečným jednáním se pachatel může dopustit jak přestupku, tak i trestného činu krádeže.⁴⁶

Přestože je správní trestání nedílnou součástí správního práva, je proti soudnímu trestání podceňováno, a to i přesto, že sankce za správní delikty mohou být velmi citelným zásahem do života člověka.⁴⁷

Na závěr rozboru kritérií, která jsou určující pro zařazení deliktu pod oblast správního nebo soudního trestání, lze s jistotou říci pouze to, že stoprocentně můžeme spoléhat pouze na legislativní ustanovení.⁴⁸

6.2 Zásady správního trestání

Než přejdu k samotnému vyjmenování zásad, které je nutno respektovat při správním trestání, ráda bych poukázala na propojenost soudního a správního trestání, kterou lze spatřovat právě v interpretaci hmotněprávních a procesněprávních zásad trestního práva. Ústavní principy správního trestání jsou nedostatečné, a tak lze vycházet z ústavních základů vztahujících se na trestání obecně.⁴⁹ Takovými ustanoveními jsou články 39 a 40 Listiny základních práv a svobod. Přestože zde

⁴⁵ Mates, P. In MATES, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 23 a násl.

⁴⁶ Prášková H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 235 a násl.

⁴⁷ SVOBODA, I. a kol. *Základy správního práva a veřejné správy*. Vyd. 1. Key Publishing, 2008, s. 90

⁴⁸ Mates, P. In MATES, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 28

⁴⁹ Podle čl. 40 LZPS např. presumce neviný, zákaz retroaktivity, ne bis in idem

založené ústavní principy trestání se výslovně vztahují pouze na trestné činy, tak podle judikatury Nejvyššího správního soudu lze tyto principy aplikovat i na správní delikty.⁵⁰

Základní zásada, která provází veškerá právní odvětví a vychází z Listiny práv a svobod je zásada zákonnosti, která zní: „*Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví*“.⁵¹ Z tohoto principu zákonitosti víceméně vyplývá zásada „*nullum crimen, nulla poena sine lege*“⁵², která je založena v čl. 39 LZPS a jak jsem již zmínila výše, je aplikovatelná jak v rámci soudního trestání, tak v rámci trestání správního. Procesním vyjádřením této zásady je zásada stíhání ze zákonných důvodů.⁵³ Z hmotněprávního vyjádření této zásady vyplývá nutnost přesného a jasného vymezení skutkové podstaty správních deliktů, které jsou obsaženy ve velkém počtu jednotlivých zákonů.

Dále z této zásady zákonnosti vyplývá zákaz retroaktivity a zákaz použití analogie k tíži pachatele. Jelikož správní disciplinární delikty nejsou celistvě kodifikovány, je při jejich výkladu často tendence vyvozovat důsledky právě pomocí analogie. V takové situaci je vždy mít nutno na paměti, aby nedocházelo k rozšiřování podmínek odpovědnosti za tyto delikty nebo k rozšiřování podmínek za jakých lze sankce či ochranná opatření uložit.⁵⁴

Se zásadou zákonnosti souvisí procesní zásada legality, která v oblasti správního trestání znamená povinnost projednat každý delikt, o kterém se příslušný orgán dozvěděl, nestanoví-li zákon jinak.⁵⁵ Opakem je zásada oportunity, která znamená, že závisí na úvaze příslušného správního orgánu, zda považuje projednání deliktu za účelné, či nikoliv. Zásada legality se uplatňuje při projednávání veřejného disciplinárního deliktu, s výjimkou určitých disciplinárních deliktů. Mezi taková jednání patří méně závažná jednání disciplinárních deliktů, u kterých postačí tzv. „vyříkání“. V takovém případě není třeba přistupovat k zahájení disciplinárního

---

⁵⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, sp. zn. 8 As 17/2007-135. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 18. 12. 2013].

⁵¹ Čl. 2 odst. 2 LZPS

⁵² Podle čl. 39 LZPS „*Jen zákon stanoví, které jednání je trestným činem a jaký trest, jakož i jaké jiné újmy na právech nebo majetku, lze za jeho spáchání uložit.*“

⁵³ Jelínek, J. In Jelínek, J. a kolektiv: Trestní právo procesní. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 137 a násl.

⁵⁴ Prášková, H. In HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 418 a násl.

⁵⁵ Podle analogie ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

řízení. Tato výjimka je stanovena například v § 72 odst. 4 zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování.⁵⁶

Významnou zásadou v rámci správního trestání je zásada subsidiarity, podle které se trest ukládá až jako nejkrajnější možný prostředek nápravy. Před uložením trestu by měl správní orgán zvážit veškeré ostatní méně závažné prostředky potrestání. V případě zjištění, že by tyto prostředky k nápravě nevedly, měl by správní nebo jiný orgán⁵⁷ zmocněný k disciplinárnímu potrestání, přistoupit k uložení sankce.

Jako další zásadu bych ráda zmínila zásadu rovnosti před zákonem, která vychází z čl. 1 Listiny základních práv a svobod. Zásada rovnosti vyžaduje rovnost jak v hmotných, tak i v procesních právech. Z této zásady vyplývá například požadavek na racionální odůvodnění ukládání rozdílných sankcí za různé správní delikty. Též z této zásady vyplývá skutečnost, že všem pachatelům správních deliktů musí být zajištěny rovné procesní podmínky.

Důležité je také zmínit zásadu *ne bis in idem*, která vychází z LZPS a ve svém překladu znamená, že pachatel nemůže být dvakrát trestaný za totéž jednání, respektive za tentýž skutek. Hmotněprávní pojetí zásady *ne bis in idem* znamená, že rozhodnutí o skutku představuje překážku věci pravomocně rozhodnuté (*rei iudicate*). Z procesního pojetí této zásady vyplývají tři možná hlediska posouzení tohoto principu. V prvním případě se bude jednat o posouzení, zda se pachatel nedopustil dvou stejných správních deliktů. Pokud budu tuto tezi aplikovat na svou práci, tak dvou disciplinárních deliktů. Výjimkou ze zásady *ne bis in idem* bude, pokud jeden skutek naplní stejnou skutkovou podstatu vícekrát (jednočinný souběh). Analogicky podle ustanovení § 57 zákona o přestupcích se bude o všech sbíhajících disciplinárních deliktech konat společné řízení.⁵⁸

Dalším posouzením tohoto principu bude situace, kdy se pachatel dopustí více různých správních deliktů. Jistou výjimkou ze zásady *ne bis in idem* je z důvodu rozdílného objektu těchto deliktů souběh disciplinárního deliktu a přestupku. V případě disciplinárních deliktů je objektem skutkové podstaty vnitřní pořádek či kázeň určité veřejnoprávní instituce nebo profesní etika, odbornost, případně důstojnost instituce vůči veřejnosti. Tyto objekty jsou velice specifické a z důvodu

---

⁵⁶ Staša, J. In MATES, Pavel. Základy správního práva trestního. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 129 a násl.

⁵⁷ Jiným orgánem je například kárný soud v případě kárného provinění soudce či státního zástupce.

⁵⁸ Prášková, H. Základy odpovědnosti za správní delikty. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 49 a násl.

jejich rozdílnosti od objektů skutkových podstat jiných správních deliktů lze postihnout osobu za jedno jednání vícekrát (v rámci disciplinárního i jiného správního řízení). V případě souběhu disciplinárního a přestupkového řízení je tato skutečnost založena v ustanovení § 12 odst. 1 zákona o přestupcích, podle kterého se při určení druhu sankce přihlédne mimo jiné také k tomu, zda a jak byl pachatel postižen v disciplinárním řízení. Pokud již bylo o věci vydáno v rámci disciplinárního řízení rozhodnutí o uložení opatření a tento trest se považuje za postačující, může být tato skutečnost důvodem k odložení věci podle § 66 odst. 3 písm. d) nebo důvodem k zastavení řízení podle § 76 odst. 1 písm. ch) téhož zákona o přestupcích.⁵⁹

„Souběžné potrestání by však bylo vyloučeno v případě, kdyby disciplinární delikt naplnil znaky „trestního obvinění, trestného činu“ ve smyslu EÚLP.“⁶⁰

Posledním možným posouzením zásady *ne bis in idem* je souběh trestání správního deliktu a trestného činu. V objektivní stránce většiny disciplinárních deliktů je založena podmínka, že se nejedná o trestný čin.⁶¹ Posouzení této otázky není jednoduché a správní orgány tím na sebe berou velkou odpovědnost. V opačné situaci, kdy bude správní trestání předcházet trestání soudnímu, je posouzení překážky *ne bis in idem* obtížnější. Výchozím ustanovením pro posouzení nemožnosti zahájení trestního stíhání bude ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) trestního řádu, které stanovuje, že trestní stíhání nelze zahájit a pokud již bylo zahájeno, tak v něm nelze pokračovat:... „proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozsudkem soudu nebo bylo rozhodnutím soudu nebo jiného oprávněného orgánu pravomocně zastaveno, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno.“⁶² Konkrétní zmínění překážky *ne bis in idem* ovšem v trestním řádu nenalezneme, a tak musíme vycházet z přímé aplikace čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, který zakazuje dvojí trestání a následně tuto otázku posuzuje podle určitých kritérií. V případě disciplinárního deliktu a trestného činu je stejně jako ve vztahu přestupek – disciplinární delikt narušen jiný objekt, a tak rozhodnutí o disciplinárním deliktu nebrání vydání rozhodnutí o trestném činu. Souběžné potrestání by bylo opět

⁵⁹ Prášková, H. *Princip ne bis in idem v řízení o správních deliktech. Trestněprávní revue.* 2012, č. 3. s. 53 a násl.

⁶⁰ Prášková, H. In HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část.* 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 455 a násl.

⁶¹ Např. § 50 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁶² § 11 odst. 1 písm. f) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

vyloučeno v případě, že by disciplinární delikt naplnil znaky trestného činu ve smyslu EULP.

Při správním trestání je třeba respektovat též základní zásady činnosti správních orgánů, které jsou zakotveny v hlavě II. části první zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Při výkonu veřejné moci je nutné vždy vycházet z těchto zásad, a to i v případě, že zvláštní zákon vylučuje použití správního řádu. Spoluautor publikace *Správní právo*, Doc. JUDr. Vladimír Vopálka CSc., se k této otázce vyjádřil takto: „*Ustanovení lze vykládat tak, že ze zásad veřejné správy je třeba vycházet při všech správních činnostech, jinak by nebylo možné mluvit o veřejné správě v právním státě.*“⁶³

Vedle ústavních zásad provází správní trestání i řada principů vycházejících z konkrétních zákonů. Podmínky ukládání sankcí za různé disciplinární delikty se z důvodu roztržité úpravy liší. Nejširší úprava principů, které je třeba respektovat při ukládání sankcí za správní delikty je podle mého názoru v zákoně o přestupcích. Z tohoto důvodu bych některé zásady analogicky aplikovala taktéž na úpravu ukládání disciplinárních sankcí. Například zásada absorpce je zmíněna pouze v některých zvláštních zákonech⁶⁴, ale analogicky ji podle zákona o přestupcích můžeme aplikovat ve všech případech ukládání sankcí za disciplinární delikty.⁶⁵

Důležitým a neopominutelným pramenem úpravy správního trestání je též mezinárodněprávní úprava. Mezi základní dokumenty upravující principy správního trestání patří zejména Evropská úmluva o ochraně lidských práv a Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. Též doporučující dokumenty obsahují určité principy správního trestání, které by se měly respektovat. Jedná se například o Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy (91)1, o správních sankcích, Rezoluce Rady Evropy (77)31, o ochraně jednotlivce ve vztahu ke správním aktům a další dokumenty.⁶⁶

---

⁶³ Vopálka, V. In HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 352 a násl.

⁶⁴ Např. § 186 odst. 6 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníku bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ § 12 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ Prášková, H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 235 a násl.

7 Disciplinární delikty příslušníků bezpečnostních sborů

7.1 Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů

Základním a obecným pramenem této právní úpravy je zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, který zahrnuje hmotněprávní, i procesněprávní úpravu služebního poměru příslušníků Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Celní správy ČR, Vězeňské služby ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů ČR, Bezpečnostní informační služby ČR a příslušníků Úřadu pro zahraniční styky a informace.⁶⁷

Fyzická osoba podléhající tomuto služebnímu zákonu je ve veřejnoprávním zaměstnaneckém poměru vzhledem k zaměstnavateli, kterým je stát. Zde spočívá hlavní rozdíl služebního poměru od soukromoprávních zaměstnaneckých poměrů, které jsou upraveny zákoníkem práce. Dalším významným rozdílem je způsob vzniku služebního poměru a poměru zaměstnaneckého. Zaměstnanecký poměr je založen dvoustranným právním úkonem, resp. pracovní smlouvou, jejíž přesné podmínky jsou obsaženy v zákoníku práce. Služební poměr je oproti tomu zakládán jednostranným rozhodnutím služebního funkcionáře (samozřejmě je předpokládán souhlas příslušníka se vznikem poměru).

Příslušník bezpečnostních sborů podléhá na rozdíl od zaměstnance podléhajícího soukromoprávnímu zaměstnaneckému poměru řadě dalších specifických podmínek. Mezi specifika tohoto poměru patří například doba služby, služební pohotovost, kariérní řád, služební příjem a také výsluhové nároky, kterými je kompenzována jistá náročnost a rizika spojená s výkonem služby.⁶⁸

7.2 Práva a povinnosti příslušníků bezpečnostních poměrů

Obsahem disciplinární odpovědnosti jsou práva a povinnosti osob, které jsou ve zvláštním vztahu k státu. Jelikož bezpečnostní sbory jsou velmi striktně hierarchicky organizovány, vyplývá pro jednotlivé příslušníky ze služebního poměru více povinností oproti tomu, co je kladeno na běžné zaměstnance v zaměstnaneckém poměru. Souhrn těchto povinností vyplývá jednak ze zákona o služebním poměru

⁶⁷ § 1 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁸ Vavera, F. In Mates, P. Veřejné sbory. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, s. 82 a násl.

příslušníků bezpečnostních sborů, a jednak z příslušných zákonů týkajících se konkrétního bezpečnostního sboru. Těmi jsou například zákon o Policii ČR, zákon o Bezpečnostní informační službě, zákon o Generální inspekci bezpečnostních sborů a další. Povinnosti též vyplývají i z jiných právních předpisů, které mají obecnou osobní působnost (např. trestní zákon) a také z vnitřních předpisů, pokynů a rozkazů od nadřízených.⁶⁹

S povinnostmi příslušníků úzce souvisí pojem služební kázeň. Podle zákonné definice služební kázně má spočívat plnění povinností vyplývajících z výše zmíněných předpisů v nestranné, řádné a svědomité činnosti. V tomto ustanovení zákona je také vymezen vztah jednání příslušníka k rozkazu vedoucího příslušníka. Příslušník, kterému je rozkaz určen, je povinen jej splnit i v případě, že by byl tento rozkaz protiprávní. To platí pouze za předpokladu, že na takový rozpor vedoucího příslušníka upozorní a pokud bude vedoucí příslušník i nadále na rozkazu trvat, je příslušník povinen si vyžádat písemné potvrzení k tomuto rozkazu. Následně, jakmile to bude možné, je příslušník povinen o tomto protiprávním úkonu vyrozumět nadřízeného vedoucího příslušníka, který rozkaz uložil. Tento postup je možný pouze v případě, že by se splněním rozkazu příslušník nedopustil trestného činu. V opačném případě je uposlechnutí takového rozkazu zakázané. Pravděpodobnost toho, že se jedná o trestný čin, je vyjádřena slovem “zřejmě“. Za to považují fakt, že možnost, že se jedná o trestný čin, nemusí být stoprocentně jistá, ale bude stačit pouhá domněnka příslušníka.⁷⁰

Mezi obecné povinnosti stanovené zákonem o příslušnících bezpečnostních sborů patří například dodržování výše zmíněné služební kázně, povinnost zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu zájmů osobních se zájmy služby, dále povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se příslušník dozvěděl v souvislosti s výkonem služby, povinnost dodržovat pravidla služební zdvořilosti nebo také povinnost součinnosti při rozhodování záležitostí týkajících se vlastního služebního poměru a další jiné povinnosti, které jsou taxativně vymezeny zákonem. Některé z těchto povinností jsou podle mého názoru hodně obecné, a tak může být

---

⁶⁹Tomek, P. In Tomek, P., Nový K. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 174 a násl.

⁷⁰ § 46 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

leckdy diskutabilní, které jednání opravdu naplňuje podstatu jednotlivých povinností.⁷¹

Konkrétní povinnosti jsou pak stanovené přímo zákony, které upravují postavení daného bezpečnostního sboru. V případě příslušníků Policie ČR mezi ně patří například zdvořilost, iniciativa, přiměřenost úkonu, prokazování příslušnosti a poučení. Obsah jednotlivých povinností spadajících pod vyjmenované činnosti jsou vymezeny v části první, hlavě III. zákona o Policii ČR. Povinnost iniciativy rozvádí legální definice pojmů úkon a zákrok. Touto iniciativou příslušník policie ČR zasahuje často do práv a svobod osob, a tak je jejich postup striktně upraven zákonem. Při provádění všech úkonů je také nezbytné postupovat tak, aby nikomu nevznikla bezdůvodná újma. Podle zásady přiměřenosti je tedy vždy nutné zvážit důležitost chráněných zájmů a vhodnost použitého prostředku, aby úkon byl účinný a zároveň co nejšetrnější k právům a svobodám občana.⁷² Tyto zásady lze vztáhnout i na některé další bezpečnostní sbory. Jaká konkrétní povinnost je vyžadovaná u kterého bezpečnostního sboru se dozvíme z jednotlivých zákonů upravujících postavení konkrétní bezpečnostní složky. Jak jsem již zmínila, tak u příslušníků Policie ČR jsou vyžadovány všechny popsané povinnosti, ale například u příslušníků Bezpečnostní informační služby lze vyžadovat pouze povinnost (zásadu) zdvořilosti a prokazování příslušnosti. Tyto konkrétní a obecné povinnosti rozvíjejí zejména interní akty.⁷³

Větší rozsah povinností přísluší vedoucím příslušníkům. „*Vedoucím příslušníkem je příslušník, který řídí výkon služby dalších příslušníků.*“⁷⁴ Kromě povinností, které přísluší všem příslušníkům, patří mezi jejich další povinnosti hodnotit výkon služby podřízených příslušníků, zajišťovat, aby příslušníci byli pro výkon služby dostatečně vyškoleni či vycvičeni a oceňovat ukázkové plnění služby (například prostřednictvím kázeňských odměn). Také sem spadá povinnost objektivně vyvozovat důsledky z porušení služebních povinností a přijímat podněty k odstranění závad, které ztěžují či ohrožují řádný výkon služby.⁷⁵

---

⁷¹ § 45 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁷² HORZINKOVÁ, Eva. *Správní právo: zvláštní část*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 96 a násl.

⁷³ Vavera, F. In Mates, P a kol. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, s. 51 a násl.

⁷⁴ Tamtéž s. 88

⁷⁵ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. s. 177 a násl.

Vedle zvýšeného rozsahu povinností mají navíc příslušníci bezpečnostních sborů i omezená některá práva. Jejich omezení je nutno chápat v mezích Listiny základních práv a svobod, která se k tomu vyjadřuje zejména v čl. 4 odst. 2, kde je stanoveno, že: „*Meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod upraveny pouze zákonem.*“⁷⁶ Následující odstavce článku 4 LZPS rozvíjí toto omezení tak, že obdobně musí platit pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky k omezení práv a svobod. Dále je zde také vyjádřena nutnost šetření podstaty a smyslu těchto práv. Též je zakázáno zneužívání tohoto omezení k jiným účelům, než pro jaké bylo omezení určeno.

Dalším článkem LZPS ze kterého vychází možné omezení práv a svobod je čl. 44 LZPS.⁷⁷ Podle něj lze omezit právo na podnikání a jinou hospodářskou činnost, právo petiční, shromažďovací a právo sdružovací. Podle čl. 27 odst. 4 LZPS příslušníkům bezpečnostních sborů dokonce vůbec nepřísluší právo na stávkou, které je jinak všem osobám zaručeno, s výjimkou též soudců, státních zástupců a příslušníků ozbrojených sil.⁷⁸

Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů se věnuje omezení práv v ustanovení § 47 a § 48. Příslušníkovi je zakázáno členství v politické straně či hnutí a nesmí ani vykonávat činnost v jejich prospěch. Tímto ustanovením ovšem není dotčeno aktivní ani pasivní volební právo, tedy právo volit a být volen. Příslušník zpravodajské služby má navíc zakázáno právo se sdružovat.⁷⁹ Za zpravodajské služby jsou podle zákona o zpravodajských službách považovány tyto složky: Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace a Vojenské zpravodajství.⁸⁰

Dále je podle zákona příslušníkům zakázáno členství v řídicích nebo kontrolních orgánech právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost. Konkrétně se v případě řídicího orgánu jedná o statutární orgán a dozorčí radu jako kontrolního orgánu. Za řídicí nebo kontrolní orgán není ovšem považována valná hromada a příslušníkovi je podle dedukce umožněno působit i jako akcionář, společník nebo komandista dané společnosti v případě, že se účastní pouze vložením kapitálu. Toto omezení se nevztahuje na situaci, kdy by byl příslušník pověřen k této

⁷⁶ Čl. 4 LZPS

⁷⁷ Tomek, P. In Tomek, P., Nový K. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 178 a násl.

⁷⁸ Čl. 44 a čl. 27 LZPS

⁷⁹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. s. 181 a násl.

⁸⁰ § 3 zákona č. 153/1994 Sb., zákon o zpravodajských službách, ve znění pozdějších předpisů

činnosti bezpečnostním sborem. Příslušníkovi je dále zakázáno vykonávat jinou výdělečnou činnost.⁸¹ NOZ definuje podnikatelskou činnost následujícími slovy: „Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.“⁸² Toto omezení je prolomeno zákonem danými skutečnostmi, anebo pokud tak stanoví ředitel bezpečnostních sborů, tak prostřednictvím jím vydaného služebního předpisu.

Při aplikaci těchto ustanovení je třeba dbát na dodržování čl. 4 LZPS a v případě rozporu se snažit o ústavně komfortní výklad, tedy v souladu s LZPS. Zároveň je třeba mít na paměti, že cílem je zabránit střetu osobních zájmů se zájmy služby, a nikoliv bránit příslušníkovi v získávání kteréhokoliv příjmu.⁸³

7.3 Disciplinární delikt a přestupek příslušníků bezpečnostních sborů

Pokud se příslušník dopustí porušení povinností, které mu ukládá zákon o služebním poměru, konkrétní předpis upravující postavení daného bezpečnostního sboru nebo interní právní předpis, rozkaz či pokyn, spáchá tímto porušením kázeňský přestupek. Kázeňského přestupku se podle zákona dopustí příslušník, který zaviněným jednáním porušuje služební povinnost, za předpokladu, že se nejedná o trestný čin nebo jiný správní delikt. Podle zákona může být takovým jednáním i dosahování neuspokojivých výsledků při výkonu služby. Subjektem takového kázeňského přestupku je tedy příslušník bezpečnostních sborů. Subjektivní stránkou je zavinění, které ostatně jako u jiných správních deliktů postačuje nedbalostní. Objektem skutkové podstaty disciplinárního deliktu je porušení služební povinnosti a objektivní stránkou je jednání, které spočívá v porušování služebních povinností, následek takového jednání a příčinná souvislost mezi oběma skutečnostmi. Za jednání lze podle zákona považovat i opomenutí konání, ke kterému byl příslušník povinen.⁸⁴

Příslušník bezpečnostního sboru se stejně jako každá jiná osoba může dopustit též přestupku. V případě spáchání přestupku příslušníkem bezpečnostního

⁸¹ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. s. 182 a násl.

⁸² § 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁸³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. s. 181 a násl.

⁸⁴ Tamtéž s. 185

sboru se bude vždy postupovat podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

V případě, že by o věci, o které přísluší rozhodovat funkčně nadřízenému orgánu, rozhodnul obecní úřad, bylo by takové rozhodnutí považováno automaticky za nicotné. Jelikož je nemožné, aby správní orgán rozhodoval o věci neexistující, bylo by následné přezkumné řízení a výsledné rozhodnutí z něj opět nicotným.⁸⁵

Mezi důvody vynětí příslušníků bezpečnostních sborů z působnosti zákona o přestupcích patří zejména potřeba ochrany nezávislého výkonu služeb a činnosti, kterou tyto orgány vykonávají v rámci zajištění bezpečnosti státu. De lege ferenda lze uvažovat, jestli je správné, aby například stavební přestupky či přestupky týkající se péče o dítě projednával nadřízený orgán, a ne správní orgán, u nějž se dají předpokládat větší znalosti této problematiky. Přestupkové řízení je celkem náročná činnost správního orgánu, která vyžaduje dostatečné znalosti norem správního práva a dalších věcí dotýkajících se předpisů. Tyto znalosti lze spíše předpokládat u orgánů, které mají v této oblasti věcnou působnost, než u osob, které disponují kázeňskou pravomocí. Odporovat tomu lze tvrzením, že tyto osoby zmocněné k ukládání disciplinárních deliktů znají tzv. "své lidi" lépe a dokážou tak tedy snadněji odhadnout specifičnost spáchaného činu.

Tato exempce má pro výše zmíněné osoby výhody i nevýhody. Mezi výhody, které mohou zlepšit postavení příslušníka při projednání přestupku, patří například:

- Přihlédnutí k řádnému výkonu služby
- Přihlédnutí k postavení příslušníka

Naopak za nevýhody lze považovat:

- informovanost nadřízeného
- vliv na hodnocení dalšího výkonu služby.⁸⁶

Já osobně si myslím, že vynětí ze zákona o přestupcích tyto osoby nijak nezvýhodňuje. Již při srovnání kázeňských trestů podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a trestů podle zákona si můžeme všimnout, že výčet kázeňských trestů v prvním zmíněném zákoně zahrnuje všechny tresty, které osobě hrozí za spáchání přestupku.⁸⁷

---

⁸⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2010, sp. zn. 1 As 36/2010-44. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 8. 1. 2014].

⁸⁶ Prášková H. Základy odpovědnosti za správní delikty. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 115 a násl.

⁸⁷ Srovnání § 51 zákona č. 361/2003 Sb. a §11 zákona č.200/1990 Sb.

7.4 Sankce

Jednat a rozhodovat jménem státu přísluší ve věcech služebního poměru řediteli bezpečnostního sboru, pokud není zákonem stanoveno jinak. Zákon v tomto směru předpokládá decentralizaci pravomoci a ředitel bezpečnostního sboru tak může tuto pravomoc delegovat na vedoucí části bezpečnostního sboru.⁸⁸

Pravomoc jednat a rozhodovat o kázeňských přestupcích a o jednání, které má znaky přestupku se nazývá kázeňskou pravomocí. Tato pravomoc vyplývá ze zvláštní povinnosti vedoucích příslušníků, mezi které patří právě povinnost vyvozovat důsledky z porušení právních povinností. Podle zásady analogie můžeme tuto pravomoc vztáhnout i na jednání, které má znaky přestupku.⁸⁹

Následkem kázeňského přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku je uložení kázeňského trestu. Cílem kázeňského trestu je napravení pachatele a zároveň snaha obnovit služební kázeň, respektive obnovit řádné, nestranné a svědomité plnění služebních povinností příslušníka.⁹⁰

„Kázeňské tresty se dělí na ty, které je možno uložit za kázeňský přestupek i přestupek a na ty, které je možno uložit výlučně za jednání mající znaky přestupku. Do první skupiny patří písemné napomenutí, snížení základního tarifu, odnětí služební medaile a odnětí služební hodnosti. Kázeňské tresty pokuta, propadnutí věci a zákaz činnosti mohou být uloženy výlučně za jednání mající znaky přestupku. Vedle těchto kázeňských trestů lze za přestupek uložit společně i trest písemné napomenutí nebo odnětí služební medaile, nikoliv však kázeňský trest snížení základního tarifu.“⁹¹

Jedním z důvodů pro propuštění ze služebního poměru je odnětí služební hodnosti, a tak lze tento kázeňský trest považovat za nepřísnější. Takový trest je ukládán za spáchání kázeňského přestupku se zvláště škodlivým následkem, dále pokud se příslušník dopustí jednání, kterým poruší služební slib nebo pokud porušení povinnosti vyplývá z omezení práv příslušníka. Mezi nejpřísněji trestané jednání

⁸⁸ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. s. 29 a násl.

⁸⁹ § 45 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁰ TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009

⁹¹ Tamtéž s. 43

patří také to, které má jednak znaky přestupku, a jednak je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka a další zákonem taxativně vyjmenované případy jednání.⁹²

Příslušník bezpečnostního sboru se může vedle správního deliktu dopustit také trestného činu. Podle Listiny základních práv a svobod přísluší o vině a trestu za trestné činy rozhodovat pouze soud.⁹³ V této souvislosti se v zákoně o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů zmiňuje situace, kdy se v průběhu nebo před zahájením řízení zjistí, že jednání, kterého se příslušník dopustil, je trestným činem. V takovém případě je služební funkcionář povinen věc bezodkladně postoupit příslušným orgánům. U jednotlivých bezpečnostních sborů se tedy orgány, kterým přísluší vyšetřovat trestnou činnost, liší.⁹⁴ Pokud se podle zákona o Generální inspekci bezpečnostních sborů trestného činu dopustí příslušník Policie ČR, celník, příslušník Vězeňské služby ČR nebo zaměstnanec ČR zařazený k výkonu práce v Policii ČR, přísluší vyšetřování trestného činu spáchaného takovou osobou Generální inspekci bezpečnostních sborů.⁹⁵ V případě, že se trestného činu dopustí samotný příslušník GIBS nebo zaměstnanec ČR zařazený k výkonu práce v GIBS, dále příslušníci BIS, Úřadu pro zahraniční styky a informace, Vojenského zpravodajství nebo Vojenské policie, je takovým orgánem státní zástupce.⁹⁶

7.5 Řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku

Řízení o disciplinárních deliktech příslušníků bezpečnostních sborů je speciálně upraveno hlavou IV. části dvanácté zákona č. 361/2003 Sb. - řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku. Jelikož pro kázeňské řízení platí stejná pravidla jako pro ostatní druhy řízení ve věcech služebního poměru, použijí se na toto řízení ustanovení obecného řízení ve věcech služebního poměru subsidiárně.⁹⁷ Subsidiárně se též ve věcech, které nejsou upraveny zákonem o služebním poměru, použije správní řád.

⁹² § 186 odst. 7 písm. e) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁹³ čl. 40 odst. 1 LZPS

⁹⁴ § 187 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁵ § 2 odst. 2 zákon č. 341/2011 Sb., zákon o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů

⁹⁶ Jelínek, J. In Jelínek, J. a kolektiv: Trestní právo procesní. 3. Vydání. Praha: Leges, 2013, s. 228

⁹⁷ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. s.

Řízení jak o kázeňském přestupku, tak o jednání, které má znaky přestupku se shoduje v základních fázích řízení. Každé řízení musí být řádně zahájeno a účastníci řízení musí být řádně poučeni. Dále pak probíhá samotné projednání, během kterého může dojít k postoupení věci, nebo k zastavení řízení. Poslední fází je ukládání kázeňských trestů.

7.5.1 Zahájení kázeňského řízení

Kázeňské řízení může být zahájeno:

- Na návrh účastníka⁹⁸
- Z podnětu bezpečnostního sboru⁹⁹

Některá zákonem vyjmenovaná řízení mohou být zahájena pouze pokud podnět k zahájení řízení podá osoba postižená, její zástupce nebo opatrovník. Mezi taková řízení patří řízení o přestupku ublížení na cti nebo ublížení na zdraví z nedbalosti. Dále sem spadají některé přestupky proti občanskému soužití a přestupky majetkové, které jsou spáchané mezi osobami blízkými. V případě přestupku ublížení na cti se předpokládá, že kázeňský trest může být uložen až po neúspěšném pokusu o smír mezi osobou ublíženou na cti a příslušníkem bezpečnostních sborů. Služební funkcionář je povinen vyrozumět osobu, která k zahájení řízení dala podnět, o způsobu vyřízení.¹⁰⁰

Řízení o přestupku je zpravidla zahájeno postoupením věci od věcně příslušného správního orgánu.¹⁰¹

Pokud je řízení zahájeno na návrh účastníka řízení, je zahájeno dnem, kdy je žádost doručena věcně příslušnému služebnímu funkcionáři. V tomto případě se uplatňuje zásada dispoziční.¹⁰² Služební funkcionář žádost posuzuje podle obsahu. Tím je chráněn účastník v případě, že by jeho žádost trpěla takovými vadami jako například chybné označení nebo jinými formálními vadami. Pokud ovšem bude

⁹⁸ § 178 odst. 1, zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁹ § 178 odst. 1, zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁰ § 189 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰¹ § 71 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰² TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. s. 462 a násl.

podání trpět vadami obsahovými, vyzve služební funkcionář žadatele k jejich odstranění a k tomu mu poskytne přiměřenou lhůtu na opravení.¹⁰³

Při zahájení řízení lze také postupovat podle zásady oficiality, tzn., že kázeňské řízení bude zahájeno z iniciativy samotného bezpečnostního sboru, respektive služební funkcionáře. Za den zahájení se považuje den, kdy služební funkcionář učiní první úkon vůči účastníkovi.¹⁰⁴ Tomuto řízení může předcházet iniciativa veřejnosti ve smyslu upozornění na ... „skutečnost, že se policista nebo zaměstnanec policie dopustil jednání, které naplňuje znaky trestného činu, správního deliktu nebo kázeňského přestupku.“¹⁰⁵ Jelikož se v tomto případě nejedná o podání návrhu v rámci správního řízení, ale tato část může teprve předcházet samotnému správnímu řízení, nejsou zde kladeny všechny obsahové a formální nároky, které pro podání vymezuje správní řád. Formu kvalifikovanějšího podání má stížnost, kterou se mohou dotčené osoby obracet na správní orgány v případě nevhodného chování úředních osob. Stížností mohou dotčené osoby též napadnout postup správního orgánu. Oba typy stížností je možné podat pouze za předpokladu, že správní řád neposkytuje osobám jiný prostředek ochrany. Podání této stížnosti může stejně jako výše zmíněné upozornění předcházet samotnému kázeňskému řízení.¹⁰⁶

7.5.2 Principy kázeňského řízení

Obecná definice účastníků správního řízení je upravena správním řádem. Zvláštní zákony toto vymezení buď doplňují o další subjekty, nebo vymezují účastníky zcela vlastní. V případě kázeňského řízení příslušníků bezpečnostních sborů je takovým účastníkem příslušník, bývalý příslušník nebo pozůstalý po příslušníkovi. Pokud se jedná o jednání, které má znaky přestupku, patří mezi účastníky také navrhovatel.¹⁰⁷ Vedle zásady dispoziční a oficiality se v řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku uplatňují i další zásady typické pro správní řízení. V kázeňském řízení platí například zásada ústnosti. „Řízení o kázeňském přestupku a o jednání, které má znaky přestupku vede služební funkcionář ústně. O ústním jednání a o důležitých úkonech v řízení vyhotovuje

¹⁰³ TOMEK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. s. 455 a násl.

¹⁰⁴ § 178 2b) zákona č. 361/2003 Sb, zákon o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁵ § 97 zákona č. 278/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁶ JEMELKA, Luboš a kol. *Správní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 595

¹⁰⁷ § 169 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

písemný záznam.“¹⁰⁸ Tato zásada ústnosti se vymyká pravidlu ve správním řízení, kde se tradičně projevuje zásada písemnosti. Další zásada uplatňovaná v kázeňském řízení je zásada neveřejného jednání.¹⁰⁹

Mezi dalšími zásadami bych ráda uvedla zásadu presumpce nevinny, tedy nutnost považovat příslušníka, se kterým se vede řízení o kázeňském přestupku nebo řízení o jednání, které vykazuje znaky přestupku, za nevinného do té doby, než je o jeho vině pravomocně rozhodnuto. Tato zásada byla do vydání zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů často v praxi služebními funkcionáři opomíjena.¹¹⁰

V řízení o kázeňském přestupku má také velký význam zásada absorpce v tom smyslu, že pokud se příslušník dopustí více kázeňských přestupků, funkcionář uloží pouze jeden trest za kázeňský přestupek nejzávažnější. Pokud jde ale o souběh kázeňského přestupku a jednání, které má znaky přestupku, tak je společné řízení vyloučeno. V takovém případě mohou být příslušníkovi uloženy tresty dva.¹¹¹

Mezi další znaky řízení o kázeňském přestupku patří možnost upuštění od potrestání za předpokladu, že k nápravě příslušníka bude stačit pouhé projednání věci. Tato možnost se nevztahuje na jednání, které má znaky přestupku. V takovém případě, jestliže je přestupek spolehlivě prokázán, nelze od potrestání upustit. Příslušníci tedy nejsou při projednávání přestupků služebním funkcionářem nijak zvýhodněni a je zaručena zásada rovnosti vyplývající z LZPS.¹¹²

Jakousi nerovnost je ale možné spatřovat ve skutečnosti, že nikde není stanoveno, jaké sankce má služební funkcionář ukládat za konkrétní přestupky příslušníka. Příslušníkovi se vždy ukládá trest podle služebního zákona. Například pokud se příslušník dopustí dopravního přestupku, služební funkcionář není povinen uložit trest pokuty, jak tomu bývá zpravidla v situacích, kdy se dopravního přestupku dopustí osoba nepodléhající zvláštnímu zákonu. Pokud by ale služební funkcionář rozhodl o uložení pokuty, musel by ji podle § 51 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů uložit ve výši, kterou ukládá zvláštní předpis, v tomto případě zákon o silničním provozu č. 361/2000 Sb. Pokud

¹⁰⁸ § 186 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁹ § 171 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁰ TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, s. 44 a násl.

¹¹¹ § 186 odst. 6 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹¹² § 186 odst. 8 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

by služební funkcionář došel k jinému účelnému kázeňskému trestu, může uložit trest jiný. V případě finančního postihu by se jednalo například o snížení platového tarifu, kde u jednání, které má znaky přestupku, je v § 189 odst. 3 zákona pouze omezení, že jeho úhrnná výše nesmí překročit horní hranici pokuty, která je za toto jednání stanovena zákonem o přestupcích.¹¹³

Řízení o kázeňském přestupku může služební funkcionář za určitých okolností zastavit. Takovými důvody jsou:

- zjištění skutečnosti, že skutek se nestal, nebo není kázeňským přestupkem
- zjištění, že skutek nespáchal příslušník
- neprokázání spáchání skutku příslušníkovi
- zánik odpovědnosti za kázeňský přestupek
- pravomocné rozhodnutí o tomtéž skutku orgánem činným v trestním řízení
- smrt příslušníka
- postoupení věci po zahájení řízení, jestliže služební funkcionář zjistil, že došlo ke spáchání trestného činu¹¹⁴

7.5.3 Práva a povinnosti účastníků kázeňského řízení

Práva o povinnosti účastníka řízení ve služebním poměru jsou upraveny ve dvou částech zákona o služebním poměru. Jednak jsou upraveny v části obecné pro řízení ve věcech služebního poměru¹¹⁵, a jednak v části zákona upravující konkrétně řízení o uložení kázeňského trestu¹¹⁶. Zde je ale okruh oprávnění mnohem užší, a tak se toto ustanovení může zdát nadbytečné.¹¹⁷

Určité povinnosti navíc přísluší služebnímu funkcionáři, který vede kázeňské řízení. Služební funkcionář je povinen rozhodnout o výběru vhodné sankce, doby trvání a případné výměře sankce. Při rozhodování je povinen přihlídnout k závažnosti deliktního jednání, kterého se příslušník dopustil a k okolnostem, za nichž bylo jednání spácháno. Okolnosti mohou sehrát důležitou roli při ukládání trestu a mohou výrazně ovlivnit výši sankce, a to jak v pozitivním, tak i negativním

¹¹³ TOMĚK, Petr. *Slovník služebního poměru*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, s. 43 a násl.

¹¹⁴ § 188 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁵ § 174 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁶ § 186 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁷ TOMĚK, Petr. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012. s. 475 a násl.

smyslu. Například pokud se pachatel dopustil více kázeňských přestupků, zvyšuje se tím závažnost jednání. Pokud by naopak příslušníka přiměla ke spáchání kázeňského přestupku nepříznivá životní situace, jednalo by se o okolnost, která by snižovala závažnost jednání. Dále musí služební funkcionář vzít v úvahu způsob, kterým byl kázeňský přestupek nebo jednání, které má znaky přestupku spáchán. Důležité je též posoudit, zda jednání spočívalo v konání či opomenutí a jaké prostředky byly ke spáchání použity. Významnou roli při ukládání kázeňského trestu hraje také skutečnost, zda jednání bylo úmyslné či nedbalostní.¹¹⁸

7.5.4 Aplikace zákona o přestupcích

Jak jsem již ve své práci zmínila, tak při spáchání kázeňského přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku se prioritně postupuje podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. V určitých případech se ovšem v řízení o jednání, které má znaky přestupku, bude postupovat výlučně podle zákona o přestupcích.¹¹⁹ Bude se jednat například o rozhodování, zda jednání příslušníka má všechny znaky, které jsou třeba k určení viny, dále rozhodování o propadnutí věci, zákazu činnosti a upuštění od výkonu zbytku jeho trestu. Podle zákona o přestupcích se bude také postupovat při ukládání ochranného opatření. Z tohoto ustanovení lze vydedukovat, že výčet sankcí v § 51 zákona není uzavřený. V určení odpovědnosti příslušníka za přestupek může dojít služební funkcionář k závěru, že nastaly skutečnosti, které zakládají uložení některého z ochranných opatření podle zákona o přestupcích.

K otázkám aplikace zákona o přestupcích na příslušníky bezpečnostních sborů se již několikrát též vyjádřil soud. Například NSS zopakoval činnost předcházejícího rozhodujícího orgánu ve věci (Městského soudu v Praze) a konstatoval, že v případě posuzování, zda jednání, které má znaky přestupku, má všechny znaky potřebné k určení viny, se bude postupovat podle zákona o přestupcích ve všech jeho částech. Namítané nedodržení lhůty má být tudíž správně posuzováno podle přestupkového zákona a nikoliv podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, jak se domníval stěžovatel.¹²⁰

¹¹⁸ TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, s. 44 a násl.

¹¹⁹ § 189 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2011, sp. zn. 3 Ads 48/2011-94. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 8. 1. 2014].

7.5.5 Lhůty pro ukládání sankcí

Pro uložení kázeňského trestu jsou stanoveny preklusivní lhůty¹²¹. Na rozdíl od soukromého práva, kde rozlišujeme lhůty promlčecí a prekluzivní, tak zde nám lhůty jaksi splývají. Dá se říci, že: „*O promlčení se hovoří i ve veřejném právu, ovšem fakticky má však takové promlčení vlastnosti prekluse, tzn. hmotné právo veřejnoprávním promlčením zaniká. Dichotomii promlčení-prekluse veřejné právo nezná.*“¹²² Stejně ale jako v soukromém právu, tak i ve veřejném můžeme dělit lhůty na objektivní a subjektivní.

V případě uložení kázeňského trestu za spáchání kázeňského přestupku rozeznáváme lhůty jak subjektivní, tak objektivní. Služební funkcionář je v takovém případě povinen uložit kázeňský trest ve lhůtě dvou měsíců od doby, kdy se o jednání dozvěděl. Otázkou, zda se rozhodnutím myslí rozhodnutí pravomocné, či nikoliv se zabýval Nejvyšší správní soud.¹²³ NSS dospěl k závěru, že dvouměsíční subjektivní lhůtu nelze pokládat za lhůtu, v níž musí rozhodnutí služebního funkcionáře nabýt právní moci. NSS se opřel o skutečnost, že lhůta pro odvolání proti nepravomocnému rozhodnutí služebního funkcionáře je 90 dnů, a tak pokud by se chtěl příslušník proti rozhodnutí odvolat, byla by touto subjektivní dvouměsíční lhůtou pro vydání pravomocného rozhodnutí narušena 90 denní lhůta pro podání odvolání. Objektivní lhůta pro potrestání kázeňského přestupku je jeden rok ode dne, kdy došlo ke spáchání kázeňského přestupku.

Pokud se příslušník dopustí jednání, které má znaky přestupku, je zde k uložení kázeňského trestu zákonem stanovená pouze objektivní lhůta jeden rok ode dne, kdy se příslušník dopustil spáchání přestupku. Do těchto lhůt objektivních i subjektivních se nezapočítá doba, po kterou bylo proti příslušníkovi vedeno pro totéž jednání trestní řízení.¹²⁴

¹²¹ Právo zaniká zcela, nezůstává ani jako naturální obligace.

¹²² Iuridictum: Encyklopedie o právu. [online]. [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://iuridictum.pecina.cz>

¹²³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2010, sp. zn. 4 Ads 166/2009-97. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 8. 1. 2014].

¹²⁴ § 186 odst. 9 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

7.5.6 Opravné řízení

Výsledkem kázeňského řízení je rozhodnutí příslušného služebního funkcionáře ve věcech služebního poměru, nejčastěji uložení kázeňského trestu. Proti tomuto rozhodnutí je možné se bránit zákonem vyjmenovanými opravnými prostředky. Příslušník je oprávněn podávat také námitky proti služebnímu hodnocení. O všech těchto opravných prostředcích včetně námitek bude rozhodovat služební funkcionář na základě návrhu poradní komise. Členy poradní komise a pravidla pro její fungování stanoví sám služební funkcionář, pro kterého komise vypracovává návrhy.¹²⁵

Všechny zákonem vyjmenované opravné prostředky lze uplatnit proti kterémukoliv rozhodnutí vydanému v řízení o služebním poměru. Využití opravných prostředků proti rozhodnutí v kázeňském řízení se bude lišit jen nepatrně a to například v odkladném účinku odvolání. Pokud budeme podávat odvolání proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, bude právní moc napadeného rozhodnutí odložena vždy.¹²⁶

Obecná úprava podávání odvolání, důvody k podání odvolání a další podrobnosti, pokud nejsou upraveny zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, se budou řídit správním řádem.¹²⁷

Dalším opravným prostředkem je rozklad. Tímto prostředkem mohou napadnout rozhodnutí dvě osoby, resp. ředitel bezpečnostního sboru a ředitel Bezpečnostní informační služby. Ve věcech služebního poměru těchto osob jedná a rozhoduje ministr a pověřený člen vlády (ve druhém zmíněném případě) a proti jejich rozhodnutí se nepodává odvolání, ale právě rozklad. Lhůta pro podání rozkladu činí 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Jelikož rozklad je řádným opravným prostředkem, řídí se podmínky jeho použití ustanovením o odvolání.¹²⁸

Účastník je oprávněn napadnout opravnými prostředky i pravomocné rozhodnutí. K tomu mu jsou k dispozici dva mimořádné opravné prostředky: návrh na obnovu řízení a podnět k přezkumnému řízení. Žádost o obnovu řízení může účastník podat v subjektivní lhůtě devadesát dnů ode dne, kdy se dozvěděl o jednom

¹²⁵ § 194 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁶ § 190 odst. 4 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁷ hlava VIII. části druhé zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁸ § 191 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

z důvodů zákonem vyjmenovaných, ale zároveň musí dodržet objektivní lhůtu čtyř let ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Mezi tyto důvody patří důvody obvyklé pro obnovu řízení podle správního řádu.¹²⁹ Nové řízení ve věci pak provede ten služební funkcionář, který rozhodnutí vydal. Tím měl podle komentáře k zákonu zákonodárce na mysli služební funkcionáře, který rozhodoval ve věci jako poslední. Novým rozhodnutím se původní rozhodnutí ruší a proti novému rozhodnutí, které se bere jako prvoinstanční, je možné podat odvolání, nebo rozklad.¹³⁰

Využití dalšího mimořádného opravného prostředku, přezkumného řízení, nezáleží na samotném účastníkovi, ale na služebním funkcionáři. Ten je aktivně legitimován podat návrh na přezkumné řízení v případě, že má za to, že rozhodnutí je v rozporu s právními předpisy. Účastník řízení může dát pouze podnět k zahájení takového řízení. Přezkumné řízení pak provádí příslušný ministr s výjimkou přezkumného řízení o rozhodnutí, které vydal služební funkcionář BIS (v takovém případě bude řízení provádět pověřený člen vlády). Záruku právní jistoty lze spatřovat v tom, že přezkumné řízení musí být zahájeno do čtyř let od právní moci rozhodnutí a rozhodnutí musí být vydáno do pěti let od téhož okamžiku. Nové rozhodnutí je i zde považováno za prvoinstanční, a tak jej lze napadnout odvoláním, nebo rozkladem.¹³¹

Rozhodnutí vydané v rámci kázeňského řízení může být po vyčerpání všech výše zmíněných opravných mechanismů napadeno žalobou u správního soudu.¹³² Toto právo je zaručeno Listinou základních práv a svobod.¹³³ V zákoně o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů najdeme možnost obrácení se na soud v § 196, kde je zároveň stanovena lhůta pro podání žaloby šedesát dnů. Vykonatelnost rozhodnutí o kázeňském trestu, které žalujeme, se odkládá do nabytí právní moci rozhodnutí soudem.

---

¹²⁹ Srov. § 100 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb. a § 192 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb.

¹³⁰ § 192 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹³¹ § 193 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

¹³² § 68 a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹³³ Čl. 36 LZPS

8 Disciplinární delikty vojáků z povolání

8.1 Prameny úpravy kázeňského práva

Základním platným a účinným pramenem vojenského kázeňského práva je zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Za předcházející právní úpravu tohoto zákona je považován zákon č. 76/1959 o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon platil na našem území téměř 40 let a až v roce 1999 jej nahradila řada zákonů týkajících se zajištění obrany státu.

Kromě zákona o vojácích z povolání se kázeňským právem zabývaly i jiné zákony, například zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičeních a o některých právních poměrech vojáků v záloze. Tento zákon již nelze aplikovat v souvislosti se skončením účinnosti branného zákona č. 218/1999 Sb. Nahradil jej nový branný zákon, který ovšem již vystihuje brannou povinnost jako povinnost občana staršího 18 ti let bránit Českou republiku ve stavu ohrožení státu nebo ve válečném stavu, včetně povinnosti vojáka z povolání, u kterého odkazuje na zákon o vojácích z povolání.¹³⁴

Dalším pramenem vojenského kázeňského práva je vojenský řád, ve kterém prezident, jako vrchní velitel ozbrojených sborů, stanoví podrobnější úpravu vojenského kázeňského práva.¹³⁵ Za takový řád lze považovat Základní řád ozbrojených sil České republiky.¹³⁶ Všechny prameny branného zákonodárství musí být v souladu s ústavním zákonodárstvím. Především pro tuto oblast je důležitý ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, který by měl být branným právem realizován.¹³⁷

Zákon o vojácích z povolání upravuje postavení všech vojáků z povolání, včetně příslušníků Vojenské policie a příslušníků Vojenského zpravodajství.¹³⁸

¹³⁴ TOMEK, P., HEMZA, S., DLUHOŠ, J. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc: ANAG, 2003, s. 6 a násl.

¹³⁵ § 50 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů
¹³⁶ Ministerstvo obrany: Základní řád ozbrojených sil České republiky. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.kvv-brno.army.cz/dokumenty/zakon/Z1.pdf>

¹³⁷ TOMEK, P., HEMZA, S., DLUHOŠ, J. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc: ANAG, 2003, s. 6 a násl.

¹³⁸ Srov. zákona č. 124/1992 Sb. o vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů

Ve spoustě případů se úprava ozbrojených sil snaží vycházet a inspirovat úpravou členských států Severoatlantické aliance NATO. Jedním z takových požadavků je, aby speciální úprava pro vojáky z povolání vycházela z úpravy obecné, za kterou lze v našem případě považovat zákon č. 218/2002 Sb., služební zákon. V dnešní době, kdy zákon téměř po 12 ti letech není stále účinný, lze považovat tento požadavek za momentálně neuskutečnitelný.¹³⁹

8.3 Práva a povinnosti vojáků

Než se dostanu k jádru své práce, tedy ke kázeňskému právu, ráda bych zmínila skutečnost, která s kázeňským právem nepochybně souvisí, a to práva a povinnosti vojáků a jejich nadřízených. Mezi základní povinnosti vojáků patří například důsledné a přesné plnění úkolů, které pro vojáka vyplývají z právních předpisů a rozkazů nadřízených. Dále svědomité a řádné plnění služby, povinnost mlčenlivosti o určitých skutečnostech, které se voják dozvěděl v rámci výkonu služby a další.¹⁴⁰ *„Základní povinnosti vojáka vymezené v § 48 zákona mají obecnou povahu. Konkrétní služební povinnosti jsou obsaženy v ustanoveních právních předpisů, zejména v zákonech upravujících postavení ozbrojených sil, v interních rezortních předpisech a rozkazech nadřízených.“¹⁴¹*

Zvýšená náročnost služebního poměru je stejně jako u příslušníků bezpečnostních složek stanovena omezením určitých práv a svobod. I zde platí zákaz shromažďování a sdružování. U těchto obou zákazů je třeba vycházet z respektování LZPS, zejména pak ze článku 19, 20 a 27, které připouští omezení těchto práv v případech stanovených zákonem, za předpokladu, že je to v demokratické společnosti nezbytné pro bezpečnost státu a také pro bezpečnost práv a svobod druhých. Nerespektování zákazu sdružování v politických stranách, hnutích či odborových organizací zakládá zákon o vojácích z povolání jako důvod k propuštění ze služebního poměru. Další omezení spočívají stejně jako u příslušníků bezpečnostních sborů v omezení hospodářských a sociálních práv.¹⁴²

¹³⁹ Tomek, P., Dluhoš, J., Hemza, S. Služební poměr vojáků z povolání. Olomouc: Nakladatelství Anag, 2003, s. 38 a násl.

¹⁴⁰ Vavera, F. In Mates, P. *Veřejné sbory*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 88 a násl.

¹⁴¹ Tomek, P., Dluhoš, J., Hemza, S. Služební poměr vojáků z povolání. Olomouc: Nakladatelství Anag, 2003, s.117

¹⁴² Tamtéž s. 113 a násl.

„Kromě základních povinností uložených všem vojákům stanoví zákon základní povinnosti nadřízených. Ty spočívají zejména v řídicí činnosti se všemi atributy této činnosti.“¹⁴³

8.4 Kázeňské právo vojáků z povolání

Voják ve služebním poměru se může podle zákona o vojácích z povolání dopustit jednak kázeňského přestupku a jednak jednání, které má znaky přestupku.

Kázeňský přestupek spočívá v zaviněném jednání, které je v rozporu s právními předpisy, interními předpisy nebo rozkazy, za předpokladu, že nejde o jiný správní delikt nebo trestný čin.¹⁴⁴ O kázeňském přestupku bude v kázeňském řízení rozhodovat orgán s kázeňskou pravomocí. *Kázeňskou pravomocí se rozumí právo udělovat kázeňské odměny a ukládat kázeňské tresty.*¹⁴⁵ Za kázeňské tresty jsou podle tohoto zákona považovány: napomenutí, písemná důtka, výstraha pro neodpovědný výkon služby, snížení platu až o 15 % až na dobu 6 měsíců. *„Při ukládání trestů nemusí být zachována jejich hierarchie. Nemusí být například nejdříve uložen kázeňský trest napomenutí a teprve poté trest snížení platu. Záleží na povaze a závažnosti porušení předpisu nebo rozkazu.“*¹⁴⁶

Pokud se voják dopustí přestupku ve smyslu zákona o přestupcích, odkazuje přestupkový zákon výlučně na zvláštní úpravu v zákoně o vojácích z povolání.¹⁴⁷ Tento zákon stanoví, že přestupek projedná služební orgán s kázeňskou pravomocí podle zákona o přestupcích nebo podle jiných předpisů upravujících přestupek.¹⁴⁸ Důvody pro vynětí těchto osob ze zákona o přestupcích jsou obdobné jako v případě příslušníků bezpečnostních sborů, které jsem zmiňovala v předcházející kapitole.

Podle přestupkového zákona může služební orgán uložit sankci napomenutí, pokutu, zákaz činnosti, propadnutí věci a zákaz pobytu. Z ochranných opatření pak lze uložit omezující opatření nebo zabránění věci. Omezující opatření spočívá v zákazu navštěvování míst, která jsou pro příslušníka riziková vzhledem k charakteru spáchaného přestupku.¹⁴⁹

¹⁴³ Tomek, P., Dluhoš, J., Hemza, S. Služební poměr vojáků z povolání. Olomouc: Nakladatelství Anag, s.119

¹⁴⁴ § 51 odst. zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁵ §50 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁶ Tomek, P., Dluhoš, J., Hemza, S. Služební poměr vojáků z povolání. Olomouc: Nakladatelství Anag, 2003, s.124

¹⁴⁷ § 10 odst. 1 a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁸ §51 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁹ zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Při disciplinárním řízení vojáků z povolání lze spatřovat dost podobností s disciplinárním řízením příslušníků bezpečnostních sborů. Například při ukládání kázeňských trestů se bude přihlížet k povaze a okolnostem jednání, k následku a dosavadnímu plnění povinností.¹⁵⁰ Stejně tak platí zásada subsidiarity. Pokud spočívá kázeňský přestupek v méně závažném jednání, tak k uložení kázeňského trestu se přistoupí až subsidiárně, jestliže k nápravě a obnovení služební kázně nepostačí vytknutí daného jednání. Dále zde bude také platit zásada materiální pravdy, tedy úplného a přesného zjištění skutkového stavu. Vojákovi musí být stejně jako příslušníkovi bezpečnostního sboru umožněno vyjádřit se k věci, navrhopvat a předkládat důkazy.

Zákon o vojácích z povolání stanovuje subjektivní a objektivní lhůty pro uložení kázeňského trestu. Subjektivní třicetidenní lhůta počíná běžet buď ode dne, kdy se orgán s kázeňskou pravomocí o jeho spáchání dozvěděl, nebo pokud je toto jednání předmětem jiného šetření, tak ode dne, kdy se orgán s kázeňskou pravomocí dozvěděl o výsledku tohoto šetření. Ve třetím případě začíná lhůta běžet dnem, který následuje po dni, kdy se voják vrátil ze zahraničí. Objektivní lhůta pro uložení kázeňského trestu činí jeden rok od spáchání kázeňského přestupku. Zákon dále uvádí lhůtu pro nejbližší možné uložení kázeňského trestu, lhůtu 24 hodin. Podle autora komentáře ke zmíněnému zákonu se zdá tato úprava nadbytečná vzhledem k určitým procesním pravidlům, které se musí dodržovat. Dá se tedy předpokládat, že kázeňský trest nebude uložen ihned po spáchání.¹⁵¹

Součástí zákona o vojácích z povolání je rozhodování ve věcech služebního poměru. Tato úprava je speciální ve vztahu k správnímu řádu. Správní řád se použije v případě, že tento zákon nestanoví jinak, s výjimkou ustanovení, která se nepoužijí na rozhodování věcí ve služebním poměru nikdy.¹⁵²

Zákon má též zvláštní úpravu kázeňského řízení vzhledem k obecné úpravě řízení ve věcech služebního poměru. Tyto úpravy se ovšem až tak neliší. Rozdíl je například v tom, že odvolání proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu bude voják podávat u nadřízeného orgánu toho orgánu, který původní rozhodnutí vydal. Není zde tedy možná autoremendura na rozdíl od obecného řízení ve věcech služebního poměru vojáků, kde se odvolání podává u orgánu, který rozhodnutí vydal, a který může sám rozhodnutí napravit. Lhůta pro podání odvolání činí stejně jako u

¹⁵⁰ §54 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵¹ Tomek, P., Dluhoš, J., Hemza, S. Služební poměr vojáků z povolání. Olomouc: Nakladatelství Anag, 2003, s.126 a násl.

¹⁵² § 144 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů

obecné úpravy patnáct dní, ovšem zde se do ní nepočítá doba, po kterou byl voják v nepřetržitém vojenském výcviku. Naskýtá se tedy otázka, proč tato možnost stavění lhůty neplatí i u ostatního řízení ve věcech služebního poměru. Další odlišností je lhůta pro vydání rozhodnutí, která je na rozdíl od obecné úpravy zkrácena na 30 dní.¹⁵³

Zákon má také vlastní úpravu pro zahlazení kázeňského trestu. Tato lhůta činí jeden rok, za předpokladu, že se voják během této doby nedopustil dalšího kázeňského přestupku. V takovém případě se trest okamžitě vypustí z evidence kázeňských trestů.¹⁵⁴ Před uplynutím roční lhůty může orgán s kázeňskou pravomocí rozhodnout o dřívějším zahlazení kázeňského trestu. O dřívějším zahlazení může orgán s kázeňskou pravomocí rozhodnout i v rámci uložení kázeňské odměny.¹⁵⁵

Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu se lze bránit opravnými prostředky. Jedním z opravných prostředků, které jsou upraveny zákonem o vojácích z povolání, je odvolání. Odvolání je upraveno jednak v § 57, a jednak podrobněji v obecné úpravě řízení ve věcech služebního poměru.

Stejně jako v zákoně o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů je i zde stanovena možnost přezkoumání soudem. Návrh na přezkoumání rozhodnutí může podle tohoto zákona podat osoba do šedesáti dnů od vydání pravomocného rozhodnutí.

---

¹⁵³ Tomek, P., Dluhoš, J., Hemza, S. Služební poměr vojáků z povolání. Olomouc: Nakladatelství Anag, 2003, s.128 a násl.

¹⁵⁴ Ministerstvo obrany: Základní řád ozbrojených sil České republiky. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.kvv-brno.army.cz/dokumenty/zakon/Z1.pdf>

¹⁵⁵ Tomek, P., Dluhoš, J., Hemza, S. Služební poměr vojáků z povolání. Olomouc: Nakladatelství Anag, 2003, s.129 a násl.

9 Disciplinární delikty státních zaměstnanců

Než přejdu k samostatné platné úpravě disciplinárního práva zaměstnanců ve veřejné správě, ráda bych zmínila několik základních pojmů.

Státní služba je považována za nezbytnou složku státní správy. Pojem státní služby lze vyložit jako právní poměry zaměstnanců, nebo jako samotné zaměstnance a jejich činnost, kterou vykonávají. Státní služba se v jednotlivých státech EU liší zejména podle kategorií zaměstnanců, podle správní úrovně nebo sektorů v rámci veřejné služby.¹⁵⁶

Za státní zaměstnance lze považovat všechny zaměstnance od zaměstnanců ústřední státní správy až po zaměstnance orgánů veřejné správy. V obou případech ovšem s výjimkou profesí dělnických či jiných pomocných, jejichž charakter profese se neliší od výkonu profese v soukromém sektoru.¹⁵⁷

9.1 Vliv Evropské unie na sjednocení právní úpravy státních zaměstnanců

Požadavek jednotné úpravy státních zaměstnanců ve správních úřadech je kladen také ze strany EU. Česká republika je podle čl. 10 Ústavy vázána řadou mezinárodních smluv, z nichž některé upravují základní zásady státní služby. Mezi takové smlouvy patří například Mezinárodní pakt o občanských a politických právech nebo Evropská charta místní samosprávy. Česká republika má nyní sice platnou úpravu služebního zákona, ale mezi státy EU je jedinou zemí, kde tato úprava nenabyla účinnosti. Úprava státní služby v rámci EU tedy není jednotná a ani do budoucna nelze očekávat výraznější změny směrem ke sjednocení systému státní služby. Úprava státní služby se přizpůsobuje vždy národním znakům dané společnosti.¹⁵⁸

V rámci států celého světa se uplatňují dva systémy státní služby. Jedná se o systém kariérní a systém meritní. Systém kariérní se vyznačuje uzavřeností, trvalostí a nezrušitelností. Ani tyto znaky ale nelze stoprocentně zaručit a tzv. nezrušitelnost poměru může být prolomena v případě, že výsledkem disciplinárního řízení bude ukončení poměru ve státní službě. Podrobit se disciplinárnímu řízení v případě, že se

¹⁵⁶ Vidláková, O. In Pomahač, R., Vidláková, O. Veřejná správa. 1 vydání. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 125 a násl.

¹⁵⁷ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců: o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2008, s. 11 a násl.

¹⁵⁸ Tamtéž s. 9

zaměstnanec dopustí zaviněného porušení povinností, je jednou z povinností. Dalším znakem je stabilita, profesionalita a jistá nezávislost na moci politické. V kariérním systému je založen pracovní poměr zpravidla jmenováním, po té státní zaměstnanec postupuje na vyšší pozice v souvislosti s odpracovanými léty. Není zde kladen velký důraz na průběžné vzdělávání zaměstnanců, a tak zde může chybět motivace k zlepšování pracovních výkonů. Právě tato strnulost je odpůrci tohoto systému kritizována. Druhým systémem státní služby, který je populární například v USA a Velké Británii, je systém meritní. Státní zaměstnanec je do služebního poměru přijat na základě smlouvy a jeho následný postup v kariéře se odvíjí od jeho výsledků a schopností. Tento systém se vyznačuje otevřeností, což znamená, že místa ve státní správě jsou obsazována na základě výběrového řízení, do kterého se mohou přihlásit uchazeči o místo jak ze sféry státní správy, tak ze soukromé sféry. Výhodami tohoto systému je například dynamičnost a motivace se vzdělávat.¹⁵⁹

Podle publikace *Reforma veřejné správy*, kterou vydalo v roce 2003 Ministerstvo vnitra, se služební zákon přiklání na stranu meritního systému – systému funkčních míst. Přestože služební zákon vykazuje určité znaky kariérního systému (například příprava na službu), tak především nestanoví zákonné podmínky pro kariérní růst, kterými je kariérní systém typický.¹⁶⁰

V dnešní době nejsou vyhraněné systémy pravidlem, ba naopak. S postupným vývojem státní služby je tendence přebírání prvků z druhého systému a také je snaha o reformy obou systémů.

Disciplinární právo pro zaměstnance státní služby se přes značnou rozdílnost shoduje v základních obecných cílech, kterými jsou:

- *„zajistit, aby státní zaměstnanci dbali při výkonu služby zákonů a dalších právních předpisů*
- *propustit ze služby zaměstnance, který se dopustil takového disciplinárního činu, kterým poškodil služebně právní poměr a loajalitu vůči státu*
- *poskytnout státnímu zaměstnanci ochranu v řízení před soudem, včetně práva být slyšen*“¹⁶¹

¹⁵⁹ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců: o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2008, s. 18 a násl.

¹⁶⁰ BAROŠ, L. a kol. *Reforma veřejné správy v České republice*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2002, s. 14

¹⁶¹ Vidláková, O. In Pomahač, R., Vidláková, O. *Veřejná správa*. 1 vydání. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 130

Přes nejednotnou právní úpravu státní služby v rámci EU jsou ze strany EU určité snahy o sjednocení postavení státních zaměstnanců. Výbor ministrů Rady Evropy vydal v roce 2000 doporučení, které obsahuje základní principy, které mimo jiné obsahují i podmínky disciplinární odpovědnosti. Podle autora knihy *Služební poměr státních zaměstnanců* se jedná o základ účelné státní služby. Vlastní konkrétní právní úpravu postavení veřejných zaměstnanců má stanovit zákon, kterým vláda daného státu implementuje toto doporučení.¹⁶²

9.2 Současná úprava postavení státních zaměstnanců v ČR

Požadavek zákonné úpravy státní služby je v našem právním řádu výslovně stanoven Ústavou tak, že: „*Právní poměry státních zaměstnanců v ministerstvech a jiných správních úřadech upravuje zákon*“¹⁶³ V souladu s tímto ustanovením by měla být ve správních úřadech České republiky zavedena státní služba. Tak se také stalo platným zákonem č. 218/2002 Sb.

V současné době je účinnost tohoto zákona odložena na 1. 1. 2015. Do té doby je poměr zaměstnanců ve veřejné správě upraven zejména zákoníkem práce a dalšími prováděcími předpisy a interními akty. „*Pracovněprávní vztahy zaměstnanců veřejné správy jsou tedy ve své podstatě vztahy soukromoprávními, i když jsou prodchnuty značnou mírou státní ingerence.*“¹⁶⁴ Zákoník práce nezná kárnou odpovědnost ani kárné řízení. Ovšem stanovením práv a povinností zaměstnanců de facto nepřímo stanovuje jistou pracovní kázeň. V případě porušování povinností, které vyplývají pro státního zaměstnance ze zákoníku práce nebo z interních předpisů, hrozí zaměstnanci výpověď zaměstnavatelem. V závažných případech je porušování povinností dokonce důvodem k okamžitému ukončení pracovního poměru.¹⁶⁵ Pravidla pro úředníky a zaměstnance veřejné správy stanoví také etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy.¹⁶⁶ Tento etický kodex zakládá

¹⁶² TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců: o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2008, s. 22 a násl.

¹⁶³ Čl. 79 zákona č. 1/1991 Sb., Ústavní zákon, ve znění pozdějších ústavních zákonů

¹⁶⁴ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců: o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2008, s. 44

¹⁶⁵ § 52 odst. písm. g a § 55 odst. 1 písm. b zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁶ Vláda České republiky: Etický kodex úředníků. [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Etický_kodex_uredniku_a_zamestnancu_verejne_spravy.pdf

povinnost orgánů veřejné správy vydat pro své zaměstnance vlastní kodex, který bude v souladu s tímto kodexem, který vydalo příslušné ministerstvo. Tento kodex zakotvuje v obecném základu nestrannost, efektivitu a klade důraz na dodržování povinností. V důsledku nedodržování těchto povinností může být zahájeno disciplinární řízení.

Vývoj státní služby v rámci našeho státu jsem již popsala v úvodních kapitolách své práce. Základním pramenem na území Československého státu byla Služební pragmatika z roku 1914, která se přes určité novelizace udržela až do roku 1950. Nahrazena byla zákonem o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců. Patnáct let na to byl pak přijat zákoník práce, kterým se právní poměry státních zaměstnanců řídí dodnes.¹⁶⁷

9.3 Kárná odpovědnost podle platného služebního zákona

Podle Lud'ka Trykara, autora knihy *Služební poměr státních zaměstnanců*, je zvýšená odpovědnost státních zaměstnanců předpokladem toho, že státní zaměstnanci budou svoji funkci vykonávat pečlivě a nestranně. V právní odpovědnosti (včetně kárné) zároveň spatřuje jakousi kontrolu státní správy, která je ze strany veřejnosti vyžadována k tomu, aby organizace veřejné správy byla jasná a čitelná.¹⁶⁸

Předpokladem k zahájení kárného řízení je spáchání kárného provinění státním zaměstnancem, s výjimkou generálního ředitele a jeho zástupce. Kárné provinění spočívá v zaviněném porušení služební kázně.¹⁶⁹ Zákon dále nerozvádí možnosti zavinění, respektive rozlišení jednání nedbalostního a úmyslného, a tak se bude subsidiárně vycházet z úpravy v trestním zákoníku.¹⁷⁰ Pojem služební kázně je upraven jako řádné plnění povinností státních zaměstnanců vyplývajících pro ně z tohoto zákona, ze zvláštních předpisů a také ze služebních předpisů, za které lze podle mého názoru považovat například etické kodexy. Do služební kázně podle

¹⁶⁷ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců: o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2008, s. 34 a násl.

¹⁶⁸ Tamtéž s. 90 a násl.

¹⁶⁹ §71 zákona č. 218/2002 Sb., služební zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁰ KOCOUREK, Jiří. *Služební zákon: o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Eurounion, 2005, s.104

tohoto zákona spadají také respektování služebních rozkazů a dodržování služebního slibu.¹⁷¹

Zákon dále vyjmenovává výčet kárných opatření, která může kárná komise v rámci kárné pravomoci udělit. Mezi tato opatření patří: „*písemná důtka, snížení platu až o 15% na dobu až 3 kalendářních měsíců, odvolání ze služebního místa představeného, nebo propuštění ze služebního poměru*“¹⁷²

V případě, že drobné nedostatky ve službě lze napravit tím, že je služební orgán (případně nadřízený) státnímu zaměstnanci pouze vytkne, návrh na zahájení řízení nemusí být z hlediska zásady hospodárnosti podáván.¹⁷³ Toto ustanovení lze považovat za jakousi výjimku ze zásady legality.

Zákon ustanovuje jednak kárnou komisi prvního stupně, která se zřizuje ve služebním úřadu s minimálně 25 zaměstnanci, a kárnou komisi druhého stupně, která rozhoduje v případě, že se státní zaměstnanec proti rozhodnutí prvního stupně odvolá. Kárná komise druhého stupně je zřízena u generálního ředitelství. Skládá se ze tří členů a je jmenována (případně odvolávána) služebním orgánem. Zákon dále upravuje předpoklady členů komise, organizaci uvnitř komise a podmínky hlasování.¹⁷⁴

Pokud se služební orgán domnívá, že se zaměstnanec dopustil kárného provinění, podá návrh na zahájení kárného řízení u kárné komise v zákonem stanovené subjektivní či objektivní lhůtě. V případě vedoucího služebního úřadu podá návrh nadřízený orgán, případně generální ředitel. Zákon také připouští podání návrhu zaměstnancem proti sobě samému.¹⁷⁵

Subjektivní lhůta k podání návrhu na zahájení řízení činí dva měsíce ode dne, kdy se služební orgán o kárném provinění dozvěděl. Objektivní lhůta pro podání návrhu je jeden rok ode dne spáchání kárného provinění. Po uplynutí objektivní lhůty kárná odpovědnost definitivně zaniká.¹⁷⁶

„Uložené kárné opatření se zahazuje po uplynutí jednoho roku od právní moci rozhodnutí, kterým bylo uloženo. Kárné opatření se následně vyřazuje

¹⁷¹ § 70 zákona č. 218/2002 Sb., služební zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷² § 72 odst. 1 zákona č. 218/2002 Sb., služební zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷³ § 72 odst. 4 zákona č. 218/2002 Sb., služební zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁴ Hlava III zákona č. 218/2002 Sb., služební zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁵ § 77 zákona č. 218/2002 Sb., služební zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁶ KOCOUREK, Jiří. *Služební zákon: o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Eurounion, 2005, s. 105 a násl.

*z osobního spisu kárně postiženého státního zaměstnance a nadále se na něho hledí, jako kdyby kárně postižen nebyl.*¹⁷⁷

Na kárné řízení se subsidiárně vztahuje ustanovení části jedenácté hlavy III. služebního zákona, které upravuje řízení obecně ve věcech služebního poměru a případně následné přezkumné řízení. V rámci přezkumného řízení je upravena možnost podání řádného opravného prostředku (odvolání) a také možnost přezkoumání pravomocných rozhodnutí.¹⁷⁸

Náhled na služební zákon se po jeho přijetí značně měnil. Někdy se politické strany shodly na přijetí novely, jindy zase prosazovaly vydání úplně nového služebního zákona, který bude nejlépe obsahovat právní úpravu jak zaměstnanců ministerstev, tak úředníků územně samosprávných celků. Mezi zastánce takové úpravy patřil především pan Nečas, který už jako ministr tvrdil, že: „*Není důvod rozlišovat zaměstnance ministerstev od zaměstnanců krajů, magistrátů, městských nebo obecních úřadů, když všichni vykonávají státní správu.*“¹⁷⁹ V červnu 2013 vláda dokonce schválila nový zákon o státních úřednících¹⁸⁰, který by nahradil služební zákon a vztahoval by se na všechny úředníky ve státní správě. Tento návrh zákona neobsahoval vyloženě úpravu kárné odpovědnosti státních zaměstnanců a úprava této oblasti by se tudíž řídila jako doposud zákoníkem práce, pokud by nebylo zákonem stanoveno jinak. Nicméně tento zákon z důvodu rozpuštění poslanecké sněmovny nedošel do 3. čtení.

Momentálně k lednu 2014 je situace taková, že vláda schválila novelu služebního zákona.¹⁸¹ Úprava kárné odpovědnosti je zde stanovena podobně jako doposud. Změny lze spatřit zejména ve srozumitelnějším uspořádání některých ustanovení a v doslovné změně některých skutečností. Mezi změny patří například to, že je rozšířen počet osob, které jsou vyloučeny ze spáchání kárného provinění. Novinkou je také, že v návrhu je třeba označit služební úřad, v němž státní zaměstnanec vykonává službu a naopak rodné číslo a datum narození zaměstnance je možné vypustit. V odvolacím řízení se například liší způsob zřízení odvolací komise

¹⁷⁷ KOCOUREK, Jiří. *o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Praha: Eurounion, 2005. 106

¹⁷⁸ Tamtéž s. 106 a násl.

¹⁷⁹ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců: o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2008, s. 142

¹⁸⁰ Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: Návrh zákona o státních úřednících. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=1081&ct1=0>

¹⁸¹ Vláda České republiky: Návrh zákona o změně zákona. [online]. [cit. 2014-03-06].

Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-zpravy/vysledky-jednani-vlady--15--ledna-2014-115157/>

druhého stupně, která se nezřizuje zásadně u generálního ředitelství, ale u nadřízeného úřadu.¹⁸²

Autor Luděk Trykar ve své knize *Služební poměr státních zaměstnanců* nastínil případné výhody a nevýhody sjednocení právní úpravy podle platného služebního zákona a zákona o úřednících územních samosprávných celků. Mezi problematickou oblast sjednocení zařadil i kárnou odpovědnost, jelikož úprava kárné odpovědnosti v zákoně o úřednících územně samosprávných celků neexistuje a v případném porušování povinností úředníkem se postupuje podle zákoníku práce. Ten ovšem také pojem kárného řízení nezná a připouští pouze sankce v podobě výpovědi, nebo okamžitého ukončení pracovního poměru.¹⁸³

Domnívám se, že účinná úprava služebního zákona je nezbytná. Jednak z důvodu naléhání ze strany EU a také z důvodů, které vymezuje většina autorů publikací k této tématice. Těmito důvody jsou: zvýšení profesionalizace, stability úřednického aparátu a potřeba odpolitizování. Navíc je podle mého názoru ostudné, že přes veškeré tlaky Evropské unie, médií a jiných institucí není Česká republika schopná uvést tuto úpravu v účinnou.

---

¹⁸² Vládní návrh zákona o změně zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 309/2002 Sb., o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁸³ TRYKAR, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2008, 170 s. Právo (Anag), s. 158 a násl.

10 Správní disciplinární delikty příslušníků profesních samosprávných komor

Profesní komory jsou právnické osoby, kterým je jako samosprávným veřejnoprávním korporacím svěřen výkon státní správy, kterou vykonávají v rámci samostatné působnosti.¹⁸⁴ Z této pravomoci vyplývá mimo jiné i projednávání správních disciplinárních deliktů členů komor.

Profesní komory jsou zároveň správními orgány ve smyslu § 1 odst. 1 správního řádu a dle § 4 odst. 1 písm. a) správního řádu soudního jsou jejich veškerá rozhodnutí vůči svým členům přezkoumatelná ve správním soudnictví. Zároveň se v některých zákonech můžeme setkat s odkazem na přezkoumání rozhodnutí v rámci civilního soudnictví. Takové projednání zakládá pátá část zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, která výslovně umožňuje přezkoumání pravomocného rozhodnutí profesních komor, které vyplývá z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů.

Členství v těchto komorách je nezbytnou podmínkou k vykonávání příslušné profese. Ve společnosti je vedena řada diskusí na téma povinnosti členství v komorách.¹⁸⁵ Jsem toho názoru, že výkon svobodného povolání vyžaduje vlastní organizaci a správu vlastních záležitostí. Jelikož členství v komoře s sebou přináší řadu zvláštních práv a povinností, je zároveň nutné, aby tento řád přijaly všechny osoby vykonávající příslušné svobodné povolání a byla tak zachována rovnost mezi všemi členy.

Pro členy komor vyplývají ze zvláštních předpisů upravujících jejich postavení v příslušné komoře určité povinnosti, které jsou pro ně závazné a jejichž porušením se členové zpravidla dopouští disciplinárního deliktu. Objektem těchto specifických disciplinárních deliktů je jednak pořádek (kážeň), řádný výkon profese a jistá profesní etika. Zákony upravují řízení o disciplinárních deliktech zpravidla jen rámcově a dále odkazují na podrobnější úpravu ve statutárních předpisech komor (kárné řády).

Tyto kárné řády znamenají jakousi autonomní činnost komory, kterou vykonávají pouze v případech a v mezích stanovených zákonem, a zároveň způsobem, který zákon stanoví. Předpisy profesních komor mohou též ukládat

¹⁸⁴ Hendrych, D. In Hendrych, D. a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s. 167

¹⁸⁵ K tomu například SVOBODA, Bohuslav. *K úkolům profesních komor. Profesní komory: texty k diskusnímu fóru*. Vyd. 1. Praha: Aleko, s. 23 a násl.

povinnosti na základě zákona, v jeho mezích a zároveň při zachování základních práv a svobod.¹⁸⁶ „Vůči speciálním ustanovením o řízení se až na výjimky subsidiárně uplatní správní řád.“¹⁸⁷

Mezi profesní komory, jejichž činnost a odpovědnost jejich členů je upravena zvláštními zákony, patří:

10.1 Česká advokátní komora

Kárná odpovědnost advokáta a advokátních koncipientů je založena v procesních i hmotněprávních předpisech.¹⁸⁸ Jistým hmotněprávním zdrojem uložených kárných opatření, která ČAK uložila, je také sbírka kárných rozhodnutí, která vychází jednou za dva roky v rámci časopisu Bulletin advokacie.¹⁸⁹ Subsidiárně se na úpravu kárného řízení použije trestní řád.¹⁹⁰ Disciplinárním deliktem advokáta je podle zákona kárné provinění, které spočívá v závažném nebo opětovném zaviněném porušení povinností stanovených zákonem nebo stavovským předpisem.

Kárné řízení je zahájeno na návrh (kárnou žalobou) předsedy kontrolní rady nebo ministra spravedlnosti. Tyto orgány aktivně legitimované jednájí zpravidla na základě stížnosti nebo vlastního zjištění porušování povinností advokáta. Pro podání kárné žaloby je stanovena subjektivní lhůta šest měsíců ode dne, kdy bylo kárné provinění spácháno a zároveň musí být dodržena objektivní lhůta dvou let. Kárné řízení provádí kárná komise ČAK, resp. tříčlenný kárný senát. Během řízení může dojít ze zákonných důvodů k přerušování, nebo zastavení řízení.

V případě, že kárný senát rozhodne o vině, uloží advokátovi či advokátnímu koncipientovi, pro kterého platí stejné podmínky kárné odpovědnosti, kárné opatření. Kárným opatřením je podle zákona: napomenutí, veřejné napomenutí, pokuta, dočasný zákaz výkonu advokacie (platí pouze pro advokáta) a vyškrtnutí ze seznamu advokátů/advokátních koncipientů. V kárném řízení probíhá kárné projednávání věci

¹⁸⁶ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. 4. 2003, sp. zn. 28 Ca 152/2001-58. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 18. 2. 2014].

¹⁸⁷ Staša, J. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 133

¹⁸⁸ Zákon č. 85/1996 Sb. o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, Usnesení představenstva České advokátní komory ze dne 31. října 1996, č. 1/1997 Věstníku, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex), ve znění pozdějších usnesení sněmu, vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 244/1996 Sb., advokátní kárný řád, ve znění pozdějších vyhlášek

¹⁸⁹ Oficiální stránky České advokátní komory. [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=1818>

¹⁹⁰ § 35 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb. o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

neveřejně. O vině může kárná komise rozhodnout také bez jednání kárným příkazem, a to v případě, že skutkový stav je spolehlivě zjištěn doposud opatřenými důkazy. Kárným příkazem může být uloženo napomenutí nebo pokuta. Zákon také upravuje institut upuštění od potrestání, ke kterému může dojít v méně závažných případech a za předpokladu, že již samotné projednání věci lze považovat za dostačující.

Opravnými prostředky proti rozhodnutí o uložení kárného opatření jsou odpor (proti kárnému příkazu), odvolání a obnova kárného řízení. Odvolání má odkladný a devolutivní účinek. Odvolací senát, který bude o věci rozhodovat ve druhém stupni, věc zruší a vrátí kárnému senátu, nebo zruší a ve věci rozhodne sám. Odvolací kárný senát může napadené rozhodnutí též potvrdit.¹⁹¹

Na závěr této kapitoly věnované kárnému řízení soudců bych ráda uvedla úryvek z článku, který na svých stránkách zveřejnila Česká advokátní komora a reagovala tím tak na článek uveřejněný dne 22.1.2014 v Lidových novinách, kde se redaktor článku vyjádřil v tom smyslu, že advokáty je třeba chytat a trestat za pomáhání zločinců. *„Česká advokátní komora má jeden z nejefektivnějších a nejprísnejších kárných systémů v Evropě a o výsledcích se může přesvědčit i široká veřejnost, neboť kárná rozhodnutí jsou zveřejňována pravidelně jak ve sbírkách rozhodnutí, tak na webových stránkách.“*¹⁹²

10.2 Česká komora architektů a Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě

Základním pramenem upravujícím disciplinární odpovědnost členů všech třech zmíněných profesních komor je zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Úprava disciplinárního řízení je v tomto zákoně stanovena relativně stručně. Podrobnější úprava kárného řízení je

---

¹⁹¹ Srov. zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 244/1996 Sb., advokátní kárný řád, ve znění pozdějších vyhlášek, Staša, J. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 135

¹⁹² Česká advokátní komora: Advokátní komora je na advokáty přísná. [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=12496>

založena v různých profesních předpisech.¹⁹³ Zároveň platí, že subsidiárně se na řízení použije správní řád, s výjimkou ustanovení, jejichž použití zákon vylučuje.¹⁹⁴

Objektivní stránkou disciplinárního provinění je závažné nebo opětovné porušení povinností autorizované osoby. Zvláštností je, že u jednání není zmíněna nutnost zavinění. Podle JUDr. Ing. Josefa Staši, CSc., spoluautora publikace *Základy správního práva trestního*, však nelze předpokládat, že by mohlo jít o objektivní odpovědnost.¹⁹⁵

Disciplinární řízení provádí stavovský soud, který je oprávněn řízení zahájit na návrh dozorčí rady příslušné komory. Lhůty pro podání návrhu na zahájení disciplinárního řízení jsou šest měsíců ode dne, kdy se komora o disciplinárním provinění dozvěděla a tři roky ode dne, kdy bylo disciplinární provinění spácháno.

Zákon též vyjmenovává okruh disciplinárních opatření, která může stavovský soud uložit. Mezi taková opatření patří: písemná důtka, pokuta, pozastavení autorizace a odejmutí autorizace. Současně s pokutou nebo pozastavením autorizace může být uložen zákaz výkonu funkce v příslušné komoře.

Proti rozhodnutí se může autorizovaná osoba podle tohoto zákona bránit podáním odvolání. Odvolání může za osobu podat také dozorčí rada příslušné komory.¹⁹⁶

10.3 Komora auditorů ČR

Základním pramenem hmotněprávní a procesněprávní úpravy disciplinárního práva auditorů je zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů. Podrobnější úprava je stanovena vnitřními předpisy Komory auditorů České republiky, které je nutno respektovat.¹⁹⁷ Správní řád se na úpravu kárného řízení

---

¹⁹³ Např. Disciplinární a smírčí řád české komory architektů ze dne 16. 4. 2011, Disciplinární a smírčí řád české komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě ze dne 13. 3. 2013

¹⁹⁴ § 21 odst. 3 zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁵ Staša, J. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 134

¹⁹⁶ Srov. Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, Staša, J. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 133 a násl.

¹⁹⁷ Např. Kárný řád komory auditorů ČR. *Etický kodex pro auditory a účetní znalce*, Statuta Komory auditorů

použije subsidiárně.¹⁹⁸ Konkrétní název pro disciplinární delikt auditora zákonem upraven není. Zákon takové jednání kvalifikuje jako: „*Zaviněné porušení povinnosti stanovené tímto zákonem, jiným právním předpisem o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, etickým kodexem, vnitřními předpisy nebo auditorskými standardy.*“¹⁹⁹

Subjektem disciplinárního deliktu podle tohoto zákona může být pouze statutární auditor. Kárné řízení lze zahájit bez návrhu (například na základě podnětu) nebo na návrh ministra financí, dozorčí komise, člena Prezidia, orgánu státního dozoru nebo České národní banky. Kárné řízení vede kárná komise, která se skládá ze sedmi členů a přísluší jí podle zákona ukládat kárná opatření, mezi která patří: napomenutí, veřejné napomenutí, pokuta (do výše 1 milionu korun a v případě jednání kárné společnosti až do výše 5 mil. korun), dočasný zákaz výkonu auditorské činnosti, trvalý zákaz výkonu auditorské činnosti. Poslední dvě výše zmíněná opatření lze uložit současně s pokutou.

Proti rozhodnutí o uložení kárného opatření se může účastník kárného řízení odvolat. Takové odvolání má odkladný a devolutivní účinek s výjimkou autoremendury (v případě, že kárná komise odvolání plně vyhová a zároveň tím nezpůsobí újmu žádnému z účastníků, nebo pokud všichni, kterých to týká, vysloví s případnou újmou souhlas). V případě, že autoremendura možná není, bude rozhodovacím orgánem ve druhém stupni Rada pro veřejný dohled.²⁰⁰

10.4 Komora daňových poradců ČR

Subjektem disciplinárního deliktu podle zákona č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů, jsou daňoví poradci. Zákon takový delikt označuje jako disciplinární provinění. Objektívni stránkou disciplinárního provinění je závažné nebo opětovné porušení povinnosti podle zákona o daňovém poradenství nebo zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Za závažné porušení povinnosti je zároveň považováno jednání, kterým žadatel v žádosti o vykonání kvalifikační zkoušky vědomě uvedl nepravdivé nebo neúplné údaje, na jejichž základě byl ke kvalifikační zkoušce připuštěn. Stejně jako u

¹⁹⁸ § 50 zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁹ § 25 odst. 1 zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁰ Srov. zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů a Kárný řád Komory auditorů České republiky ze dne 23.11.2009

autorizovaných architektů, inženýrů a techniků není ve skutkové podstatě disciplinárního provinění zmíněno zavinění, přesto lze stejně jako u všech disciplinárních deliktů opět předpokládat subjektivní odpovědnost.

Disciplinární řízení lze zahájit pouze na návrh dozorčí rady Komory. Samotné řízení pak provádí disciplinární komise Komory daňových poradců ČR. Návrh musí být podán v subjektivní lhůtě tří měsíců ode dne, kdy se dozorčí orgán o provinění dozvěděl a zároveň v objektivní lhůtě tří let ode dne spáchání provinění. Disciplinární komise může za disciplinární provinění uložit auditorovi disciplinární opatření v podobě písemného napomenutí, pokuty, pozastavení výkonu daňového poradenství, nebo vyškrtnutí ze seznamu. Za disciplinární provinění lze uložit pouze jedno opatření.

Rozhodnutí o uložení disciplinárního opatření je možné napadnout odvoláním pouze v případě, že bylo uloženo disciplinární opatření v podobě napomenutí, nebo pokuty. Takové odvolání má odkladný a devolutivní účinek. Odvolacím orgánem bude prezidium Komory. Pokud bylo disciplinární komisí uloženo opatření v podobě pozastavení výkonu daňového poradenství, nebo vyškrtnutí ze seznamu daňových poradců, bude na základě žaloby takové rozhodnutí přezkoumávat soud podle občanského soudního řádu.²⁰¹

10.5 Komora patentových zástupců

Základním pramenem úpravy disciplinární odpovědnosti patentových zástupců je zákon č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů. Úpravu disciplinárního řízení podle tohoto zákona pak podrobněji rozvádí disciplinární řád Komory patentových zástupců ČR. Subjektem disciplinárního deliktu může být podle tohoto zákona patentový zástupce, jeho asistent, společnost patentových zástupců, zahraniční patentový zástupce a zahraniční organizační forma. Kuriozitou je zde disciplinární odpovědnost osoby právnické, resp. společnosti patentových zástupců. Této otázce jsem se již podrobněji věnovala v 5. kapitole své práce: Odpovědnost za správné disciplinární delikty.

---

²⁰¹ Srov. zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů a disciplinární řád Komory daňových poradců České republiky ze dne 30. 11. 2012

Objektivní stránka disciplinárního provinění je zákonem definovaná jako závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených zákonem nebo profesním předpisem.

Disciplinární řízení provádí disciplinární komise na návrh předsedy dozorčí komise nebo jím pověřeného člena dozorčí komise. Pro podání návrhu disciplinárním žalobcem je zákonem stanovena lhůta šest měsíců ode dne, kdy se o provinění dozvěděl. Disciplinární komise je oprávněna podle disciplinárního řádu ze stanovených důvodů disciplinární řízení zastavit, přerušit, nebo rozhodnout buď zprošťujícím, či odsuzujícím rozsudkem. V případě odsuzujícího rozsudku uloží disciplinární komise disciplinární opatření, která jsou zákonem stanovena pro jednotlivé subjekty s drobnými rozdíly (zejména výše pokuty). Obecně mezi disciplinární opatření patří: písemné napomenutí, veřejné napomenutí, pokuta, pozastavení činnosti (s výjimkou asistenta patentového zástupce) a vyškrtnutí z příslušného seznamu. Disciplinární opatření musí být uloženo do tří let ode dne, kdy k němu došlo. Zákon také upravuje institut upuštění od potrestání v případě méně závažné objektivní stránky disciplinárního provinění a za předpokladu, že postačí již samotné projednání věci.

Rozhodnutí o uložení disciplinárního opatření je přezkoumatelné podáním odvolání. Odvolání podává účastník do 15 dnů od doručení rozhodnutí přímo představenstvu Komory, které bude o věci rozhodovat ve druhém stupni. V případě pravomocného rozhodnutí má účastník možnost podat návrh na obnovu řízení z důvodů obvyklých pro zahájení obnovy řízení ve správním řízení. Obnovu řízení upravuje podrobněji disciplinární řád Komory.

Uložené disciplinární opatření se zaznamenává do příslušného rejstříku patentových zástupců. Zákon také poměrně podrobně upravuje otázku zahlazení odsouzení tím, že pro jednotlivá opatření stanovuje rozdílné lhůty pro zahlazení.²⁰²

10.6 Notářská komora ČR

Subjektem kárného provinění, ve smyslu zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, je notář, kandidát na pozici notáře a koncipient. Objektivní stránkou kárného provinění je: „závažné nebo opětovné porušení povinností stanovených tímto

---

²⁰² Srov. zákon č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů a disciplinární řád Komory patentových zástupců ČR ze dne 12.10.2007

*zákonem nebo zvláštním právním předpisem nebo předpisem Komory, anebo usnesením orgánu notářské samosprávy.*²⁰³ Zároveň je také kárným proviněním závažné nebo opětovné narušení důstojnosti notářského povolání. Za kárné provinění nejsou považovány drobné nedostatky v činnosti nebo v chování, které lze napravit vytknutím ze strany Komory.

Kárné řízení provádí kárný senát speciálně ustanovený pro každou věc zvlášť. Kárný senát se skládá z předsedy a dvou přísedících. Kárný senát jedná v souladu se zákonem a vnitřními předpisy a nesmí ohrozit důvěru v řádný a nestranný výkon kárného senátu. Kárné řízení je zahájeno výlučně na návrh. Aktivně legitimován k podání takového návrhu (kárné žaloby) je ministr, prezident Komory, prezident, předseda krajského soudu a předseda okresního soudu. Pro podání kárné žaloby je zákonem stanovená subjektivní lhůta šest měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o důvodu kárné žaloby a zároveň objektivní lhůta tři roky ode dne, kdy ke kárnému provinění došlo.

Kárné řízení může být ze zákonných důvodů zastaveno, nebo přerušeno. Pokud není ani jeden z takových důvodů naplněn, kárný senát rozhodne buď zprošťujícím rozsudkem o nevině, anebo v případě prokázání viny o vině. Kárný senát s rozsudkem o vině zároveň uloží notáři, kandidátovi nebo koncipientovi kárné opatření. Jako kárné opatření lze podle zákona uložit písemné napomenutí, pokutu, nebo odvolání (lze uložit pouze v případě notáře, kandidáta lze odvolat pouze ze zastupování notáře). Při uložení kárného opatření odvolání nesmí být notář jmenován notářem po dobu pěti let od právní moci takového rozhodnutí a stejně tak kandidát nesmí po stejnou dobu zastupovat notáře a ani jím být jmenován.

Proti rozhodnutí může podat kárně obviněný i kárný žalobce odvolání do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Odvolání má odkladný a devolutivní účinek. Předseda kárného senátu předá kárný spis s odvoláním prezidiu Komory, které pak navrhne členy do odvolacího kárného senátu. Tento odvolací orgán je složený z pěti členů a musí být dodrženo, že členem nesmí být nikdo z členů původního kárného senátu, který ve věci rozhodoval.

Dále zákon upravuje institut zahlazení odsouzení a stanovuje pro něj lhůtu pět let ode dne vykonání kárného opatření. Pokud po této době výkon stále trvá, tak je kárné opatření zahlazeno současně s vykonáním opatření.²⁰⁴

²⁰³ § 48 odst. 2 písm. a) zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁴ Srov. zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, Kárný řád Notářské komory ČR ze dne 16.6.2009

10.7 Exekutorská komora

Nyní bych se zaměřila na disciplinární delikty soudních exekutorů. Zvláštností je skutečnost, že přestože lze soudní exekutory považovat za členy samostatné profesní komory, je úprava řízení ve věcech těchto osob společná s úpravou soudců a státních zástupců. To znamená ztrátu disciplinární pravomoci profesní komory nad exekutory.²⁰⁵ „Příslušný k vedení kárného řízení je od 1. listopadu 2009 Nejvyšší správní soud.“²⁰⁶ Za výchozí pramen procesní úpravy kárného řízení soudních exekutorů je považován zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a exekutorů, ve znění pozdějších předpisů.

Kárné řízení ve věci exekutorského kandidáta a koncipienta zůstává v pravomoci profesní Komory. Orgánem příslušným k vedení takového řízení bude podle exekučního řádu kárný senát.²⁰⁷ Stejně jako kárná řízení příslušníků ostatních profesních komor, bude i kárné řízení soudních exekutorů upraveno kárným řádem. Ten se ovšem vztahuje pouze na kárné řízení vedené proti exekutorskému kandidátovi a koncipientovi.²⁰⁸

Kárná odpovědnost soudních exekutorů je založena v zákoně č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje postavení soudního exekutora, jeho povinnosti a pojem kárného provinění. V úpravě kárného jednání soudních exekutorů jsou zmiňovány dva pojmy: kárný delikt a závažný kárný delikt. Obou deliktů se může dopustit jak samotný exekutor, tak exekutorský kandidát nebo koncipient. Kárná provinění spočívají v méně, či více závažném porušování povinností a hodnot kladených na povolání soudního exekutora.

Postihem kárného provinění je kárné opatření uložené příslušným orgánem. Mezi kárná opatření patří písemné nebo veřejné napomenutí, pokuta a odvolání z funkce s výjimkou postihu koncipienta. Výše pokut je stanovena maximální hranicí, která se u jednotlivých pozic liší. Tato právní úprava nezahrnuje institut odstoupení od potrestání.

Exekuční řád dále upravuje dobu zahlázení odsouzení, resp. dobu, po které se na odsouzeného hledí, jako by nebyl nikdy odsouzený. Tato doba je podle zákona pět

²⁰⁵ Staša, J. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 136

²⁰⁶ Tamtéž s. 136

²⁰⁷ § 117 a) a násl. zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁸ Kárný řád Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2013

let od spáchání kárného provinění. Uvedená doba se vztahuje jak na exekutory, tak kandidáty i koncipienty.²⁰⁹

Kárné řízení s exekutorem, exekutorským kandidátem či koncipientem je vždy zahajováno na návrh aktivně legitimované osoby, kterou je: „...*ministr spravedlnosti, předseda revizní komise a předseda kontrolní komise profesní komory ve věcech působnosti těchto komisí, předseda krajského soudu proti exekutorovi, který má sídlo v obvodu tohoto soudu, a předseda okresního soudu proti exekutorovi, který má sídlo v obvodu tohoto soudu, nebo proti exekutorovi, který byl tímto soudem pověřen provedením exekuce.*“²¹⁰ Pro podání návrhu je zákonem stanovena subjektivní a objektivní lhůta. Subjektivní lhůta činí šest měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o kázeňském provinění a objektivní lhůta činí tři roky od téhož okamžiku.²¹¹ V případě osoby kandidáta nebo koncipienta je stanovena exekučním řádem pouze objektivní lhůta tři roky.²¹²

Návrh na zahájení řízení rozešle předseda kárného soudu osobám příslušným podle zákona včetně ministra spravedlnosti, pokud nepodal návrh on sám. Zákon stanovuje vlastní úpravu zastavení řízení, postoupení věci a přerušení řízení. Kárné řízení je provázáno řadou procesních zásad, stejně jako kterákoliv jiná řízení. Účastníkům přísluší právo být řádně poučen, dále se mohou ke všem skutečnostem vyjadřovat a případně předkládat nové důkazy. Jednání probíhá ústně a je přístupné veřejnosti. Kárný soud rozhoduje většinou všech členů kárného senátu a v případě rovnosti hlasování je obviněný zprošťujícím rozsudkem zproštěn viny.²¹³ Obdobný postup kárného řízení je i proti kandidátovi a koncipientovi.²¹⁴

V případě kárného provinění soudního exekutora bude rozhodovat Nejvyšší správní soud ve složení: předseda senátu, zástupce a čtyři přísedící. Všechny osoby, které ve věci rozhodují, jsou vybírány losem z příslušných seznamů, které vedou předsedové kárného soudu. Zároveň jsou losem vybírání také náhradníci všech osob, kterým přísluší jednat a rozhodovat ve věci. V seznamech jsou vedeni soudci napříč celým soudnictvím, tedy od okresních soudů až po Nejvyšší soud a přísedící z oboru práva i z řad neodborné veřejnosti. K tomu, aby byla dotyčná osoba vedena

²⁰⁹ § 123 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů

²¹⁰ Staša, J. In Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s.136

²¹¹ § 9 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů

²¹² § 117 odst. 3 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů

²¹³ § 4b odst. 7 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

²¹⁴ § 117 a) a násl. zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů, Kárný řád Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2013

v seznamu, je zapotřebí splnění určitých předpokladů (například věk, praxe, bezúhonnost, případně složení slibu) a samozřejmě souhlas takové osoby. Takto losem vybraný kárný senát má ve všech třech případech pětileté funkční období.²¹⁵ Zároveň platí: „*Jestliže senát provedl úkony v řízení zahájeném před uplynutím jeho funkčního období, řízení dokončí.*“²¹⁶

Přípustným opravným prostředkem je podle zákona č. 7/2002 Sb. pouze obnova řízení. Jiný opravný prostředek zákon neupravuje.²¹⁷ NSS došel při běžném projednávání návrhu na uložení kárného opatření k závěru, že v § 21 zákona č. 7/2002 Sb., lze spatřovat rozpor s ústavním pořádkem ČR, a to zejména v tom, že proti rozhodnutí se není možno bránit odvoláním. NSS podal na základě tohoto poznatku návrh Ústavnímu soudu na zrušení ustanovení § 21 zmíněného zákona. Ústavní soud při svém rozhodování vycházel především z toho, zda je možné osobu, která je z kárného provinění obviněna, považovat za trestně obviněnou ve smyslu čl. 6 Evropské úmluvy o lidských právech a svobodách. Ústavní soud vycházel z tzv. „*Englovských kritérií*“, které jsem již podrobněji zmiňovala na začátku své práce. Ústavní soud po celkovém zhodnocení všech relevantních okolností došel k závěru, že aplikace tohoto článku je vyloučena, a tudíž je i vyloučena aplikace navazujícího čl. 7 EÚLP, který říká: „*Každý, koho soud uzná vinným z trestného činu, má právo dát přezkoumat výrok o vině nebo trestu soudem vyššího stupně.*“²¹⁸ Mimo to přihlédl Ústavní soud i k dalšímu okolnostem, jako například k faktu, že odvolání je v českém právním řádu pravidlem. Tuto skutečnost ovšem zamítl s tím, že řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů je natolik specifickým řízením, že zde tento argument uplatnit nelze. Ústavní soud se tedy v ústavním nálezu vyslovil, že nebyly shledány žádné důvody pro vyhovění návrhu NSS a návrh zamítnul.²¹⁹

---

²¹⁵ Hlava II. zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů

²¹⁶ § 7 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů

²¹⁷ § 22 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

²¹⁸ Čl. 7 EÚLP

²¹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 33/09-1. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 17. 2. 2014].

10.8 Česká lékařská komora, Česká lékárnická komora a Česká stomatologická komora

Disciplinární odpovědnost členů těchto komor je upravena společně v zákoně č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů. Podrobnější úpravu disciplinárního řízení pak stanovuje disciplinární řád příslušné komory.

Skutková podstata disciplinárního deliktu je vyjádřena porušováním povinností, které těmto osobám přísluší v rámci vykonávání povolání. Zákon upravuje disciplinární pravomoc komor obecně takto: „*Komory dbají, aby členové komor vykonávali své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony a řády komor.*“²²⁰ V souvislosti s tímto ustanovením přísluší komorám též řešit stížnosti na výkon povolání svých členů a ty pak mohou v některých případech předcházet samotnému disciplinárnímu řízení, ke kterému jsou podle zákona komory zmocněné.²²¹ Samotné porušení povinností může být mírnějšího nebo závažnějšího charakteru. Podle závažnosti deliktního jednání bude disciplinární řízení vést buď čestná rada okresního sdružení, nebo čestná rada komory.

Čestná rada okresního sdružení vykonává disciplinární pravomoc pouze vůči svým členům a čestná rada komory vykonává disciplinární pravomoc nad všemi členy komory. Oznámení na podezření z porušování povinností člena komory může podat jakákoliv osoba nebo orgán. Revizní komise pak na základě takového oznámení podává návrh na zahájení disciplinárního řízení buď čestné radě okresního sdružení, v případě menší závažnosti provinění, anebo čestné radě komory, pokud se bude jednat o provinění závažnější.

Čestná rada okresního sdružení může uložit disciplinární opatření v podobě důtky nebo pokuty. Proti rozhodnutí čestné rady okresního sdružení může podat odvolání sám člen komory, kterému bylo opatření uloženo. Pokud čestná rada okresního sdružení dospěje k názoru, že opatření, které může podle zákona uložit, je vzhledem k závažnosti provinění, které vyšlo v řízení najevo, nepřiměřené, postoupí věc čestné radě komory.

²²⁰ § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů

²²¹ Disciplinární řízení u české lékařské komory. In: *Dny práva 2011: Masarykova univerzita Brno* [online]. 2012 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2011/files/A09%20Ustavko.html<http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings>

Čestná rada komory může uložit disciplinární opatření v podobě pokuty, podmíněného vyloučení, nebo vyloučení z komory. Zákon stanovuje, že proti takovému rozhodnutí lze podat ve všech případech komor opravný prostředek k civilnímu soudu, který bude rozhodovat podle občanského soudního řádu ve znění části páté zákona č. 99/1963 Sb.²²² Zároveň ale disciplinární řád lékařské komory upravuje tuto možnou přezkoumatelnost takto: „*Proti rozhodnutí čestné rady komory o uložení disciplinárního opatření má lékař, proti kterému je disciplinární řízení vedeno, právo podat opravný prostředek k soudu podle § 129 odst. 1 soudního řádu správního ve lhůtě do 30 dnů od doručení rozhodnutí.*“²²³ Častou protichůdnost zákona a disciplinárního řádu potvrzuje také studentka Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně ve své práci „*Disciplinární řízení u české lékařské komory*“²²⁴. Studentka zde upozorňuje na významný rozsudek NSS ze dne 21. 7. 2010, sp. zn. 3 Ads 74/2010, ve kterém se soud vyjádřil v konkrétním případě k tomu, do jaké míry je třeba, aby byl disciplinární řád *praeter legem*.

Přesný postup při spáchání disciplinárního deliktu upravuje konkrétní disciplinární řád, který může navíc upravovat některou instituci, kterou sice sám zákon neupravuje, ale ani nevylučuje. Takovým příkladem může být disciplinární registr, jehož fungování upravuje disciplinární řád lékařské komory. V registru se zaznamenávají veškeré stížnosti na členy komory. Dále se u jednotlivých komor liší například místa zaznamenávání pravomocných rozhodnutí o uložení disciplinárního opatření. Takovým místem může být evidenční karta člena komory, disciplinární registr vedený kanceláří komory, nebo rejstřík disciplinárních opatření.²²⁵

10.9 Česká veterinářská komora

Základním pramenem úpravy disciplinárních deliktů je zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky, ve znění pozdějších předpisů,

---

²²² § 2 odst. 3 zákona č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů

²²³ § 12 odst. 7 disciplinárního řádu lékařské komory ze dne 25.11.2013

²²⁴ Disciplinární řízení u české lékařské komory. In: *Dny práva 2011: Masarykova univerzita Brno* [online]. 2012 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2011/files/A09%20Ustavko.html<http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings>

²²⁵ Srov. zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů, disciplinární řád České stomatologické komory účinný od 1. 2. 2013, disciplinární řád české lékařské komory od 25. 11. 2013, disciplinární řád české lékárnické komory účinný od 1. 12. 2013

který se této otázce věnuje poměrně stručně ve dvou paragrafech. Disciplinární řízení pak rozvádí disciplinární řád Komory.

Subjektem disciplinárního deliktu, který není zákonem přesně definován, je člen veterinární Komory, který vykonává na území České republiky veterinární léčebnou a preventivní činnost. Objektívni stránkou disciplinárního deliktu člena Komory je závažné nebo opětovné porušení povinností. Otázka zavinění a stanovení toho, z jakých pramenů povinnosti vyplývají, není zákonem upravena, ale dá se předpokládat, že zavinění je vyžadováno stejně jako u všech disciplinárních deliktů a povinnosti budou pro členy vyplývat ze zákonů a profesních předpisů.

Disciplinární řízení je zahájeno na návrh revizní komise Komory nebo revizní komise okresního sdružení. Návrh musí být podán ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy se osoba aktivně legitimovaná k podání návrhu o disciplinárním provinění dozvěděla a zároveň ve lhůtě jeden rok ode dne, kdy k disciplinárnímu provinění došlo. Disciplinární řízení následně vede čestná rada Komory, která je zároveň oprávněna uložit jako disciplinární opatření písemné napomenutí, pokutu, podmíněně vyškrtnutí ze seznamu členů Komory na dobu max. tří let, nebo nepodmíněně vyškrtnutí až na dobu pěti let.

Proti rozhodnutí o uložení disciplinárního opatření lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení. Odvolacím orgánem bude tříčlenný odvolací senát Komory, který je ustanoven představenstvem Komory z vlastních členů. Disciplinární řád Komory upravuje za určitých okolností též možnost přezkoumání pravomocného rozhodnutí obnovou řízení. Podmínkou podání návrhu na obnovu řízení je, že odsouzený před tím nesmí podat správní žalobu k soudu podle správního řádu soudního (jedná se o jednu z možností přezkoumání rozhodnutí). Důvody obnovy jsou obdobné jako v jiném správním řízení. Podnět k obnově řízení přezkoumá nejprve čestná rada Komory a následně revizní komise Komory, která podnět prošetří, a buď doporučí radě další projednání, anebo řízení zastaví.

Otázku zahlazení odsouzení zákon nezmiňuje vůbec, ale disciplinární řád Komory se jí však věnuje relativně podrobně.²²⁶

---

²²⁶ Srov. zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky, ve znění pozdějších předpisů a disciplinární řád Komory veterinárních lékařů účinný od 1. 1. 2004

11 Ostatní správní disciplinární delikty

11.1 Disciplinární delikty osob omezených na osobní svobodě

11.1.1 Osoby ve výkonu trestu odnětí svobody

Základním pramenem úpravy kázeňského řízení je zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů a řád výkonu trestu odnětí svobody. Zákon mimo jiné upravuje práva a povinnosti osob ve vězení a stanovuje, že tyto osoby jsou povinny dodržovat pořádek, kázeň a povinnosti, které jim jsou uloženy na základě zákona a vnitřního řádu příslušné věznice. Dále jsou povinni respektovat řadu předpisů a pokynů k zajišťování bezpečnosti a předpisů souvisejících s jejich umístěním ve vězení. Porušením výše zmíněných povinností se vězeň dopustí kázeňského přestupku. Za takové přestupky je orgán s kázeňskou pravomocí oprávněn ukládat kázeňské tresty. Orgánem s kázeňskou pravomocí je generální ředitel Vězeňské služby, ředitel příslušné věznice, případně jiný zaměstnanec, který je zmocněn generálním ředitelem nebo ředitelem věznice. Stejným způsobem, jako v případě spáchání kázeňského přestupku, bude orgán s kázeňskou pravomocí postupovat, pokud se vězeň dopustí jednání, které má znaky přestupku.²²⁷

Za důvody vynětí z přestupkového řízení lze považovat především důvody založené na praktičnosti. Jedním z nich může být například skutečnost, že pokud by tyto osoby měly být předvedeny k ústnímu jednání, mohlo by to způsobit zbytečné průtahy a komplikace řízení. Ostatně stejně jako u dalších procesních úkonů, které jsou během přestupkového řízení zapotřebí.²²⁸

Mezi kázeňské tresty, které lze uložit v obou případech protiprávního jednání patří:

- důtka
- snížení kapesného
- zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce
- pokuta až do výše 1 000 Kč

²²⁷ Srov. § 10 odst. 1 písm. b) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, § 55 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²²⁸ Prášková H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. Vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 115 a násl.

- propadnutí věci
- umístění do uzavřeného oddělení až na 28 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení
- celodenní umístění do uzavřeného oddělení až na 20 dnů
- umístění do samovazby až na 20 dnů
- odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny

Kázeňské tresty v podobě umístění do uzavřeného oddělení lze uložit také podmíněně. Kromě výše zmíněných trestů zákon upravuje institut zabránění věci. K tomu dochází v případě, že věc pachateli nenáleží, nebo ho za kázeňský přestupek nelze stíhat, anebo to vyžaduje bezpečnost osob, majetku či jiný obecný zájem.

Pro uložení kázeňského trestu je zákonem stanovena objektivní lhůta jeden rok. Kázeňské tresty musí být ukládány s přihlédnutím k závažnosti spáchaného jednání a platí, že za kázeňský přestupek lze uložit pouze jeden trest, s výjimkou trestu propadnutí věci. Jestliže pachatel projeví účinnou lítost a orgán s kázeňskou pravomocí má za to, že další náprava již nutná není, může od zbytku trestu upustit. V zákoně je také výslovně upozorněno na výjimku ze zásady *ne bis in idem*, jako na možnost trestního stíhání v případě uložení kázeňského trestu za totéž jednání (stejně jako u ostatních disciplinárních deliktů z důvodu odlišného objektu skutkové podstaty činu).

Osobám, které nesouhlasí s rozhodnutím o uložení kázeňského trestu, dává zákon možnost podat proti takovému rozhodnutí stížnost. Proti rozhodnutí o zabránění věci může podat stížnost kromě pachatele také osoba, jejíž věc byla zabráněna. Odkladný účinek je přiznán pouze této stížnosti a stížnosti proti rozhodnutí o propadnutí, jinak stížnostem obecně odkladný účinek přiznán není. Lhůta pro podání stížnosti je tři dny ode dne doručení rozhodnutí. Vyřizování stížností přísluší ředitelům věznic, kteří mohou tuto pravomoc delegovat na své zaměstnance s výjimkou zaměstnanců, kteří kázeňský trest uložili. V případě stížnosti na osobu ředitele věznice bude o takové stížnosti rozhodovat generální ředitel Vězeňské služby.

Zákon také upravuje institut zahlazení, který spojuje s požadavkem dobrého chování. Jestliže odsouzený splní podmínky k získání kázeňské odměny, může mu být místo odměny kázeňský trest zahlazen.²²⁹

²²⁹ Srov. § 46 a násl. zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška ministerstva

11.1.2 Osoby ve vazbě

Základním pramen upravujícím disciplinární odpovědnost osob, které jsou ve výkonu vazby, upravuje zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů. Podrobnější úpravu kázeňského řízení stanoví řád výkonu vazby. Objektivní stránkou disciplinárních deliktů těchto osob je zaviněné porušení povinností, které zákon ukládá. Takové protiprávní jednání je označeno jako kázeňský přestupek a pachateli za něj přísluší kázeňský trest. „*Méně závažný kázeňský přestupek lze vyřídit napomenutím nebo převedením obviněného z oddělení pro výkon vazby se zmírněným režimem do oddělení s běžným režimem.*“²³⁰ Jako kázeňský přestupek se stejně jako u osob ve výkonu trestu odnětí svobody projedná jednání, které má znaky přestupku. Přestupkový zákon sice vyjmenovává pouze osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, ale podle zásady analogie lze toto ustanovení vztáhnout i na osoby ve vazbě.²³¹

Kázeňskými tresty, které lze uložit za kázeňský přestupek, jsou:

- důtka
- pokuta do výše 1000 Kč
- zákaz nákupu potravin a věcí osobní potřeby (s výjimkou hygienických potřeb) až na dobu jednoho měsíce
- propadnutí věci
- umístění do samovazby až na 10 dní

Při ukládání kázeňských trestů uplatňují orgány s kázeňskou pravomocí (ředitel věznice a jiné orgány Vězeňské služby pověřené ředitelem věznice) stejná pravidla jako při ukládání kázeňských trestů osobám ve výkonu trestu odnětí svobody. Vzhledem ke krátkodobému pobytu (oproti době, kterou jsou omezené na svobodě osoby ve výkonu trestu odnětí svobody) se výrazněji liší lhůty pro vydání rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. Subjektivní lhůta pro vydání a zároveň oznámení rozhodnutí je 15 dnů ode dne, kdy se orgán příslušný k uložení kázeňského trestu o disciplinárním deliktu dozvěděl. Zároveň musí být dodržena objektivní lhůta jeden měsíc od spáchání kázeňského přestupku.

---

spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších vyhlášek

²³⁰ § 22 odst. 1 zákona č. 293/1993 S., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů

²³¹ Horzinková, E. In Horzinková, E., Kučerová, H.: *Zákon o přestupcích, s komentářem a judikaturou*. 2. Vydání. Praha: Leges, 2011, s. 60

Proti rozhodnutí o uložení kázeňského přestupku může obviněný nebo vlastník věci (v případě rozhodnutí o zabrání věci) podat stížnost do tří dnů ode dne oznámení (doručení). Obecně má taková stížnost odkladný účinek s výjimkou stížnosti proti uložení trestu umístění do samovazby. Stížnost též nemá odkladný účinek v případě, že udržení pořádku a kázně ve věznici vyžaduje okamžité vykonání trestu.²³²

11.1.3 Osoby umístěné v zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Jedná se o osoby ve věku od tří do osmnácti (případně devatenácti) let, které jsou do těchto školských zařízení umístěny na základě rozhodnutí soudu. Důvody pro nařízení konkrétního druhu výchovy upravují rozdílné zákony.²³³ Samostatný výkon příslušné výchovy v zařízení je upraven společným zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Objektivní stránkou zákonem nejmenovaného disciplinárního deliktu je prokázané porušení povinností vymezených tímto zákonem. Za toto jednání může být uloženo opatření v podobě odnětí jistých výhod, snížení kapesného, omezení, zakázání trávení volného času mimo zařízení (pouze s nařízenou ústavní výchovou), zákazu určitých návštěv (též pouze s nařízenou ústavní výchovou) nebo zákazu zúčastnění se určité pro dítě atraktivní aktivity. Tato opatření mohou být ukládána též podmíněně.

Motivací k následnému řádnému plnění povinností může být odměna v podobě prominutí uloženého opatření. Uložená opatření jsou zaznamenávána do osobního spisu dítěte.²³⁴

---

²³² Srov. zákon č. 293/1993 S., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby, ve znění pozdějších vyhlášek

²³³ Ochranná výchova je upravena v § 22 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů a ústavní výchova je upravena v § 971 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²³⁴ Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

11.2 Disciplinární delikty studentů

11.2.1 Disciplinární delikty žáků základních škol, středních škol, vyšších odborných škol a školských zařízení

Základní právní úprava je obsažena v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tato úprava se vztahuje na žáky všech výše zmíněných škol a upravuje mimo jiné také nutnost zřízení školského řádu (vnitřního řádu) ředitelem školy (ředitelem školského zařízení). Z těchto řádů, předpisů a také pokynů vydaných v souladu se zákonem vyplývají pro studenty určité povinnosti, které jsou žáci povinni respektovat a dodržovat. Dalším pramenem disciplinární odpovědnosti žáků základních škol je vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších vyhlášek. Tato vyhláška rozvádí mimo jiné úpravu výchovných opatření a jejich ukládání žákům základních škol.

Školní kázeň je v dnešní době velice diskutovaným pojmem, zejména v souvislosti s poklesem kázně na školách a zvyšováním kriminality mezi studenty. Pojem školní kázeň není zákonem definován. „*Obecně lze kázeň definovat jako vědomé dodržování zákonných norem.*“²³⁵ V souvislosti s vývojem společnosti a nových metod výchovy lze kázeň definovat relativně široce. Kázní může být myšleno jednak to, že se žák chová žádaným způsobem a dodržuje povinnosti, jednak určitá aktivita ze strany žáka v podobě napomáhání budování kázně. Novým trendem v oblasti školní kázně je také zapojování žáku do procesu vytváření norem chování ve škole, a to prostřednictvím žákovské samosprávy. Na závěr k výše zmíněné problematice školní kázně bych ráda zmínila, že snahy o zlepšení této oblasti jsou veliké a této problematice se věnuje řada autorů odborných publikací.²³⁶

Školský zákon vyjmenovává druhy kázeňských opatření (výchovného opatření), které přísluší ukládat pouze ředitelům škol a školských zařízení, a dále zmiňuje možnost uložení i jiných kázeňských opatření. Lze tedy předpokládat, že

²³⁵ BENDL, Stanislav. *Školní kázeň v teorii a praxi: učebnice pro studenty učitelství*. 1. vyd. Praha: Aleko, 2011, s. 35

²³⁶ Srov. BENDL, Stanislav. *Školní kázeň v teorii a praxi: učebnice pro studenty učitelství*. 1. vyd. Praha: Aleko, 2011, ČAPEK, Stanislav. *Odměny a tresty ve školní praxi: učebnice pro studenty učitelství*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008.

podrobnější úpravu ukládání takových opatření bude obsahovat přímo školský řád nebo jiný vnitřní předpis.²³⁷

Objektivní stránkou deliktu, za který lze uložit kázeňská opatření, je závažné zaviněné porušení povinností stanovených tímto zákonem, anebo školním řádem (vnitřním řádem). Za takové jednání je vždy považováno zvláště hrubé slovní jednání a též úmyslný fyzický útok žáka nebo studenta vůči pracovníkům školy. Mezi zákonem vyjmenovaná kázeňská opatření patří podmíněné vyloučení žáka a vyloučení nepodmíněné. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení musí být stanovena zkušební lhůta nejdéle 1 rok. Pokud se žák dopustí v této době dalšího závažného zaviněného porušení povinností, může ředitel školy rozhodnout o jeho vyloučení. Jako důležité bych ráda zmínila, že oba tresty lze uložit pouze studentovi, který již splnil povinnou školní docházku. V opačném případě bude v úvahu přicházet pouze napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, nebo důtka ředitele školy.

Zákon také stanoví lhůty pro uložení rozhodnutí o podmíněném nebo nepodmíněném vyloučení žáka. Jednak musí být dodržena lhůta subjektivní, která je dva měsíce ode dne, kdy se ředitel školy o provinění dozvěděl, jednak lhůta objektivní, která je rok ode dne spáchání provinění. Pokud by jednání bylo klasifikováno jako trestný čin, tyto lhůty se neuplatní.²³⁸

Rozhodnutí o kázeňském opatření je přezkoumatelné správním soudem, stejně jako v případě jiných správních disciplinárních deliktů.

11.2.2 Disciplinární delikty studentů vysoké školy

Základním pramenem úpravy disciplinární odpovědnosti studentů vysokých škol je zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů. Především z tohoto zákona a z vnitřních předpisů školy vyplývá pro studenta řada studijních povinností. Porušením těchto povinností se student dopustí disciplinárního přestupku. Konkrétní objektivní stránkou disciplinárního přestupku studenta je zaviněné porušení povinností stanovených právními předpisy nebo vnitřními předpisy vysoké školy a jejích součástí. Za takové jednání lze uložit napomenutí,

²³⁷ Např. § 17 vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

²³⁸ Srov. vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších vyhlášek, zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

podmínečné vyloučení ze studia, nebo vyloučení bezpodmínečné. Zároveň je stanoveno, že pokud k nápravě studenta postačí již samotné projednání takového disciplinárního přestupku, lze od uložení sankce upustit. Sankci vyloučení ze studia je možné uložit pouze za úmyslný disciplinární přestupek. Pokud se ovšem student dopustí podvodného jednání, v jehož důsledku byl přijat ke studiu, musí být vyloučen vždy.

Disciplinární řízení zahajuje na návrh disciplinární komise. Pokud je pachatel studentem fakulty, která chce návrh podat, bude k podání návrhu aktivně legitimovaný děkan fakulty. V opačném případě bude aktivně legitimovanou osobou rektor univerzity. Návrh musí obsahovat zákonem dané náležitosti. Pro možnost projednání disciplinárního přestupku je zákonem stanovená objektivní lhůta jeden rok ode dne spáchání nebo od pravomocného rozhodnutí, kterým je pachatel odsouzen v trestní věci. Do této lhůty se nezapočítává doba, kdy student nebyl studentem. Disciplinární řízení je zahájeno okamžikem, kdy je student seznámen s návrhem. Následující jednání probíhá ústně, s výjimkou případu, kdy student, aniž by se omluvil, se k jednání nedostaví, přestože byl řádně předvolán. Při ukládání sankcí se přihlíží k okolnostem jednání, k míře zavinění i k osobě studenta a jeho snaze o napravení následků, které svým jednáním způsobil. Sankci sice navrhuje disciplinární komise, ale zároveň musí být dodrženo, že rektor nebo děkan nemůže uložit sankci přísnější než komisí navrhovanou. Zákon také upravuje možnosti zastavení řízení, ke kterému dochází jednak se zjištěním, že nejde o disciplinární přestupek, a jednak v případě, že není spolehlivě prokázáno, zda přestupek spáchal student. Řízení je též zastaveno, jestliže osoba přestala být studentem.

Rozhodnutí o sankci, která se studentovi ukládá, musí být vydáno do třiceti dnů ode dne přijetí návrhu rektora nebo děkana. Písemné rozhodnutí musí obsahovat odůvodnění a poučení o možnosti podat žádost o přezkoumání. Rozhodnutí musí být doručeno do vlastních rukou, možnost náhradního doručení je v tomto případě vyloučena. Student má možnost rozhodnutí napadnout žádostí o přezkoumání u osoby, která rozhodnutí o uložení sankce vydala. Žádost může student podat do třiceti dnů ode dne doručení rozhodnutí (zmeškání lhůty je možné prominout ze závažných důvodů). Jestliže rozhodnutí vydal děkan, může rozhodnout sám pouze za předpokladu, že žádosti vyhoví a rozhodnutí změní, nebo zruší. V jiném případě žádost postoupí rektorovi. Žádost o přezkoumání rozhodnutí má vždy odkladný účinek.

Jako důležitou skutečnost bych ráda zmínila, že pro úpravu disciplinárního řízení se v tomto případě nepoužijí obecné předpisy o správním řízení.²³⁹

Pro zasvěcení do systému disciplinárního práva studentů vysokých škol jsem si nastudovala případ, který mě jako studentku Právnické fakulty ZČU zaujal. Jedná se o disciplinární řízení zahájené se studentem a místopředsedou Studentské komory Akademického senátu Fakulty Právnické ZČU, Tomášem Hnětilou. Řízení proti němu bylo zahájené z důvodu vyjádření jeho odvážných názorů na veřejnosti, zejména pak v médiích a zveřejnění výzvy “Rozumem proti emocím”. V návrhu na zahájení řízení bylo studentovi konkrétně vytknuto, že jednal na půdě Ministerstva školství a mládeže bez zmocnění děkana a také že porušil imatrikulační slib jednáním, které je v rozporu s důstojným zastupováním své alma mater.²⁴⁰ Zahájení tohoto řízení se stalo předmětem řady diskusí mezi studenty i odborníky z oblasti práva. Argumentem, který zdůrazňoval absurditu řízení, byl zejména zásah do práva na svobodu projevu. Jasný nesouhlas s tímto řízením vyjádřila např. Rada vysokých škol nebo Studentská komora Rady vysokých škol. Tyto orgány vyzývaly rektorku Západočeské univerzity k podniknutí kroků k zastavení řízení. Podle názorů většiny nedošlo jednáním Tomáše Hnětily k porušení povinností. S tímto názorem se víceméně ztotožňuji i já, přestože s jeho výstupem, v době ne příliš příznivé pro fakultu, nesouhlasím. Za důvod k zahájení disciplinárního řízení, jehož účelem by mělo být potrestání studenta za nerespektování a neplnění povinností, které mu ukládá zákon a vnitřní řád, ovšem toto jednání nepovažuji.²⁴¹

11.3 Disciplinární delikty poslanců a senátorů

Za základní pramen v oblasti disciplinárního práva jsou považovány jednací řády příslušných komor.²⁴² Podle těchto právních předpisů lze v rámci disciplinárního řízení projednávat tři druhy protiprávního jednání. Za disciplinární provinění je považováno jednání v rámci projevu učiněného ve Sněmovně, v Senátu nebo v jejich orgánech, kterým poslanec či senátor urazí jiného poslance, senátora, ústavního soudce nebo jinou osobu, která má oprávnění zúčastnit se schůze

²³⁹ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů

²⁴⁰ Podnět děkanovi na zahájení disciplinárního řízení. [online]. [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <http://www.pecina.cz/files/hnetila2.pdf>

²⁴¹ Jiné právo: Tomáš Sobek. [online]. [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <http://jinepravo.blogspot.cz/2012/06/disciplinari-rizeni-v-plzni.html>

²⁴² zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, znění pozdějších předpisů, zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, znění pozdějších předpisů

Sněmovny a jejích orgánů. Stejně tak bude v rámci disciplinárního řízení projednáno jednání, kterého se poslanec nebo senátor dopustil v rámci svého projevu učiněného ve Sněmovně nebo v Senátu a pro které by jinak mohl být trestně stíhán.

Vedle toho mohou poslanci a senátoři podléhat zvláštnímu režimu projednávání přestupků. Tato skutečnost vyplývá z ústavní úpravy, kde je v čl. 27 odst. 3 Ústavy založeno, že jestliže se poslanec nebo senátor dopustí přestupku, bude podléhat pouze disciplinární moci příslušné komory, za předpokladu, že zákon nestanoví jinak. Přestupkový zákon pak stanovuje, že pokud poslanec nebo senátor požádá o to, aby řízení o přestupku bylo projednáno v rámci disciplinárního řízení, bude se postupovat podle příslušného jednacího řádu a dalších vnitřních předpisů.²⁴³ V opačném případě bude přestupkové řízení provádět příslušný správní orgán.

Ve všech případech zahajuje a vede disciplinární řízení mandátový a imunitní výbor, který je též oprávněn ukládat disciplinární opatření. Disciplinární opatření lze poslanci či senátorovi uložit do jednoho roku od doby, kdy došlo k přestupku nebo disciplinárnímu provinění. Sankce za přestupek se ukládají podle zvláštního zákona, který upravují konkrétní přestupek. Mezi sankce za disciplinární provinění patří uložení povinnosti omluvit se za nevhodný výrok nebo sankce pokuty až do výše jednoho měsíčního platu.

Jednací řády obou parlamentních komor upravují možnost odvolání proti rozhodnutí o disciplinárním opatření ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. O odvolání rozhodne Poslanecká sněmovna nebo Senát tím, že disciplinární opatření potvrdí, změní, nebo zruší. Jestliže rozhodnutí zruší, řízení zároveň zastaví, anebo věc vrátí k dalšímu řízení.²⁴⁴

---

²⁴³ § 9 odst. 3 zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

²⁴⁴ Srov. zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, znění pozdějších předpisů, zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, znění pozdějších předpisů

12 Závěr

Hlavním záměrem mé práce bylo vypracování komplexní a přehledné právní úpravy správních disciplinárních deliktů v České republice. Tyto správní delikty jsou v současné době rozptýleny v řadě právních předpisů a vyznačující se značnou mírou nejednotnosti. Ve své práci jsem považovala za nezbytné vyjádřit se i k otázce specifických povinností, se kterými je disciplinární odpovědnost úzce spojena.

Hlavní pozornost jsem věnovala zejména jednotlivým disciplinárním opatřením, jejich ukládání a celkově disciplinárnímu (kárnému, kázeňskému) řízení. Z důvodu obsáhlosti disciplinárního práva by případná kodifikace správních disciplinárních deliktů byla velice složitá a nepřispěly by k ní ani časté změny ve veřejné správě, jejichž důsledkem je právo často novelizováno. Zároveň se domnívám, že pro osobu podléhající disciplinární odpovědnosti je jednodušší vycházet z jednotlivých předpisů, které upravují disciplinární odpovědnost komplexně a v souvislostech.

Ve své práci jsem se zaměřila též na právní úpravu státních zaměstnanců, na které se vztahuje platný, ale nikoliv účinný služební zákon. Kolem tohoto zákona je v Poslanecké sněmovně ČR i mezi veřejností rozpoutána řada debat. Také pro tuto jeho popularitu jsem v souvislosti s úpravou disciplinární odpovědnosti těchto osob nastínila vývoj zákona obecně.

K některým konkrétním otázkám jsem se snažila ve své práci vyjádřit vlastní názor. Zároveň bych v závěru své diplomové práce chtěla shrnout některé oblasti úpravy disciplinárních deliktů, které by dle mého názoru bylo třeba sjednotit či upravit. Jedná se například o promítnutí obecných principů správního trestání v úpravě disciplinárních deliktů. Jediné částečně kodifikované správní delikty jsou přestupky. Proto se domnívám, že správnětrestní odpovědnost by bylo vhodné sjednotit podle úpravy v zákoně o přestupcích. Požadavek zavinění by *de lege ferenda* měl být vyjádřen ve skutkové podstatě každého disciplinárního deliktu.²⁴⁵

Stejně tak je třeba, aby se ústavní požadavek rovnosti před zákonem odrazil při ukládání trestů. Konkrétně například v tom, že subjektům (právníckým a fyzickým osobám), které svým jednáním naplní stejnou skutkovou podstatu, bude uložen trest stejný. Tak tomu není v případě patentových zástupců, kde se liší pokuta pro patentového zástupce a pro společnost patentových zástupců.

---

²⁴⁵ Chybí například u objektivní stránky kázeňského přestupku daňového poradce podle zákona § 12 zákona č. 523/1992 Sb.

Řešením k částečnému sjednocení úprav jednotlivých disciplinárních deliktů by bylo také sjednocení názvu kárného přestupku, který je v některých zákonech označen jako kárné provinění, provinění, kárný přestupek, nebo dokonce toto deliktní jednání není vůbec zákonem pojmenováno.²⁴⁶

Na závěr bych ráda zmínila metody, které jsem při psaní práce aplikovala. Jelikož na téma správních disciplinárních deliktů neexistuje žádná komplexní odborná literatura, vycházela jsem při popisu konkrétních disciplinárních deliktů především z výkladu zákonů a z logického vyvozování souvislostí jednotlivých ustanovení. Kromě odborné literatury, ze které jsem čerpala zejména v první obecné části své práce, jsem vycházela především z právních předpisů. Některé otázky zákonem neupravené nebo upravené pouze obecně jsem se snažila vykládat pomocí judikatury soudů.

---

²⁴⁶ Např. Neoznačený delikt auditora podle §21 zákona č. 93/2009 Sb.

Resumé

Summary

The thesis deals with the legal regulations of administrative disciplinary offences in the Czech Republic. They are disciplinary delicts of the members of the security forces, soldiers, government officials, judges, prosecutors and court bailiffs. The thesis also describes disciplinary offences of all members of the professional associations of the Czech Republic, deputies and senators, the groups of the students of primary and secondary schools and universities, and the persons with limited personal freedom. A substantial part of the thesis is focused on the overall status of disciplinary offences differentiate them from other administrative offences and the characteristics that distinguish. The paper also discussed the impact of European Union legislation in this area.

Seznam použité literatury

Právní předpisy:

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních lidských práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 523/1993 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 417/2004 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby, ve znění pozdějších vyhlášek

- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení představenstva České advokátní komory ze dne 31. října 1996, č. 1/1997 Sb., kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (etický kodex), ve znění pozdějších usnesení sněmu
- Kárný řád Notářské komory ČR ze dne 16. 6. 2009
- Kárný řád Komory auditorů ČR ze dne 23. 11. 2009
- Kárný řád Exekutorské komory České republiky ze dne 23. 5. 2013
- Disciplinární řád České stomatologické komory účinný od 1. 2. 2013
- Disciplinární řád České lékařské komory účinný od 25. 11. 2013
- Disciplinární řád České lékárnické komory účinný od 1. 12. 2013
- Disciplinární řád Komory veterinárních lékařů účinný od 1. 1. 2004
- Disciplinární řád Komory patentových zástupců ČR ze dne 12. 10. 2007
- Disciplinární řád Komory daňových poradců ČR ze dne 30. 11. 2012
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti ČR č. 244/1996 Sb., advokátní kárný řád, ve znění pozdějších vyhlášek
- Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších vyhlášek
- Statuta Komory auditorů
- Disciplinární a smírčí řád české komory architektů ze dne 16. 4. 2011
- Disciplinární a smírčí řád české komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě ze dne 16. 3. 2013

Odborné publikace:

- Baroš, L. a kol. *Reforma veřejné správy v České republice*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2002, 64 s. ISBN 80-239-0225-3.
- Bendl, Stanislav. *Školní kázeň v teorii a praxi: učebnice pro studenty učitelství*. 1. vyd. Praha: Aleko, 2011, 202 s. ISBN 978-80-7387-432-2.
- Čapek, Stanislav. *Odměny a tresty ve školní praxi: učebnice pro studenty učitelství*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 160 s. ISBN 978-80-247-1718-0.
- Čermák, Ludvík. *Služební pragmatika: (zákon ze dne 25. ledna 1914, č. 15 ř. z. o služebním poměru státních úředníků a státních zřízenců) s pozdějšími zákonnými změnami : zákon ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb. z. a n., o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců (platový zákon)*. Editor Ludvík Čermák. Státní nakladatelství, 1926, 478 s.

- *Evropská úmluva o lidských právech: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, 1660 s. ISBN 978-807-4003-653.
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, 832 s. ISBN 978-80-7179-254-3.
- Horzinková, E. *Správní právo: zvláštní část*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 159 s. ISBN 978-80-7380-105-2.
- Horzinková, E., Kučerová, H. *Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou*. 2. Vydání. Praha: Leges, 2011, 480 s. ISBN 978-80-87212-94-3.
- Jelínek, J. a kolektiv. *Trestní právo procesní*. 3. Vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s. ISBN 978-80-87576-44-1.
- Jemelka, Luboš a kol. *Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, 640 s. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-807-4001-574.
- Kocourek, Jiří. *O službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a jejich odměňování : (komentář, prováděcí předpisy)*. Praha: Eurounion, 2005, 291 s. ISBN 80-731-7044-2.
- Malý, K. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003, 673 s. ISBN 80-7201-433.
- Mates, P., Škoda, J., Vavera, F. *Veřejné sbory*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 363 s. ISBN 978-807-3576-042.
- Mates, P. a kol. *Základy správního práva trestního*. 5. Vydání. Praha: C.H.Beck, 2010, 226 s. ISBN 978-80-7400-357-8.
- Pomahač, R., Vidláková, O. *Veřejná správa*. 1 vydání. Praha: C. H. Beck, 2002, 278 s. ISBN 80-717-9748-0.
- Prášková H. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 784 s. ISBN 978-807-4004-568.
- *Profesní komory: texty k diskusnímu fóru*. Vyd. 1. Praha: Aleko, 1996, 26 s. ISBN 80-853-4160-3.
- Svoboda, I. a kol. *Základy správního práva a veřejné správy*. Vyd. 1. Key Publishing, 2008, 204 s. ISBN 978-808-7071-762.
- Tomek, P., Nový K. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 403 s. ISBN 80-86898-71-7.
- Tomek, P. *Slovník služebního poměru*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, 303 s. ISBN 978-80-7263-541-2.
- Tomek, P., Hemza, S., Dluhoš, J. *Služební poměr vojáků z povolání*. Olomouc: ANAG, 2003, 295 s. ISBN 80-726-3185-3.
- Tomek, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem k 1.7.2012*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2012, 671 s. ISBN 978-82-7263-752-2.
- Trykar, Luděk. *Služební poměr státních zaměstnanců*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2008. 170 s. ISBN 978-80-87212-05-9.

Časopisy:

- MATES, Pavel a Michal MAZANEC. Disciplinární správní delikty. *Právník*. 1997, č. 7. ISSN 0231-6625.
- MATES, Pavel. Okolnosti vylučující protiprávnost ve správním trestání. *Trestněprávní revue*. 2012, č. 6. ISSN 1213-5313.
- PRÁŠKOVÁ, Helena. Princip *ne bis in idem* v řízení o správních deliktech. *Trestněprávní revue*. 2012, č. 3. ISSN 1213-5313.

Judikatura:

- Rozsudek senátu ESLP ze dne 8. Června 1976, 5100/71, *Engel a ostatní proti Nizozemsku*
- Rozsudek senátu ESLP ze dne 16. 2. 2010, 31911/03, *Albert proti Rumunsku*
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2011, sp. zn. 3 Ads 79/2011-62. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 18. 12. 2013].
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, sp. zn. 8 As 17/2007-135. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 18. 12. 2013].
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2010, sp. zn. 1 As 36/2010-44. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 8. 1. 2014]. 1 As 36/2010
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2011, sp. zn. 3 Ads 48/2011-94. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 8. 1. 2014].
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2010, sp. zn. 4 Ads 166/2009-97. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 8. 1. 2014].
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. 4. 2003, sp. zn. 28 Ca 152/2001-58. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 18. 2. 2014]
- Nález Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 33/09-1. In: Codexis Academia [právní informační systém]. Atlas Consulting, 2012 [cit. 17. 2. 2014].

Elektronické zdroje:

- Council of Europe. [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://hub.coe.int/web/coe-portal>
- Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR: *Návrh zákona o státních úřednících*. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=1081&ct1=0>

- Vláda České republiky: *Tiskové zprávy*. [online]. [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/tiskove-zpravy/legislativni-rada-vlada-schvalila-navrh-vecneho-zameru-zakona-o-prestupcich-104557>
- Ministerstvo obrany: *Základní řád ozbrojených sil České republiky*. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.kvvbrno.army.cz/dokumenty/zakon/Z1.pdf>
- Česká advokátní komora: *Advokátní komora je na advokáty přísná*. [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=12496>
- Oficiální stránky České advokátní komory. [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=1818>
- *Dny práva 2011 – Days of Law 2011* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2012. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2011/files/A09%20Ustavko.html
<http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings/>
- *Podnět děkanovi na zahájení disciplinárního řízení*. [online]. [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <http://www.pecina.cz/files/hnetila2.pdf>
- Jiné právo: *Tomáš Sobek*. [online]. [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <http://jinepravo.blogspot.cz/2012/06/disciplinari-rizeni-v-plzni.html>